ԺԱ. ՏԱՐԻ 3050 ԹՈՒՂԹՔՆ, ՀԱՅՈՑ 27 ԱՐԴԳ 4386 4 ԱՊՐԻԼ 1894 10 ՇԻՎՎԱԼ 1311 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԼՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درغلبده غلطه‌ده آره‌وك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամական արժէք	150
» » Կէսամեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Գրամ	56
» » Կէսամեայ »	28
Ընտիր թղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Դաւառաց թղթատարի միջոցով Գրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ԱՌ ԸՆԹԵՐՑՈՂՍ

Ինչպէս որ կը տեսնեն ընթերցողք, այս օրուընէ սկսեալ «Արեւելք»ի խմբագրական յօդուածներուն, գրական, գիտական և այլ նիւթերուն ու լուրերուն դասակարգը փոխուած է։ Թերթը աւելի շահեկան ընծայելու նպատակով՝ ուրիշ խմբագրական կարգադրութիւններ ալ եղած են որոնք պիտի գործադրուին հետզհետէ։

ՆՈՐ "ՄԱՍԻՍ,,Ը

Մ--ին լրագիրը, ութամեայ գրական շրջան մը բոլորելէ ետքը, որու միջոցին հրատարակուեցաւ իբրեւ պատկերազարդ շաբաթաթերթ, նոյնքան ժամանակ ալ դադար առնելով՝ կը վերածուի մանկավարժական հանդէսի։ Իբրեւ հին թերթ մը՝ իրաւունք ունէր երկարատեւ հանգատեան. մինչեւ իսկ իր երիտասարդ ընդհատումներուն համար պէտք չէ մեղադրել զայն. վերջապէս լրագիր մըն ալ, քառասուն երկու տարուան մէջ, կը ծերանայ ամեն բանի պէս ու իր առջի օրերուն աշխոյժը չի պահեր։ Այն երիտասարդ խմբագիրներուն մասնակցութիւնը, որոնք 1884էն ի վեր յաջորդաբար փորձեցին ու բաւական յաջողեցան նոր կենդանութիւն մը տալ անոր, քիչ մը կը նմանէր...Պրաուն-Սեքարի հեղուկի ներարկումներուն. այդ գրական խումբերու յաջողութիւնը կատարեալ և գործունէութիւնը յարատեւ կրնար ըլլալ, եթէ բոլորովին ստանձնէին թերթին հոգը. բայց այդ պատուական խմբագիրներն ամենքն ալ իրենց ժամանակին ու աշխատութեան մէկ փոքր մասը միայն կը նուիրէին այս գրական զբօսանքին. այս պատճառաւ տարուէ տարի փոփոխումներ ու ընդհատումներ երեւցան, որոնք անշուշտ վերջ պիտի դնեն արդի կազմակերպութեամբ որ պայմանաւորեալ է տասը տարուան համար։

Մ--ին յարգելի արտօնատէրը, թէեւ լրագրական հրապարակէն քաշուած, միշտ մասնագէտի մը աչքով ու հոգածութեամբ կը զննէ զանոնք որոնք կուզեն վարել իր թերթը։ 1893ի «վաղամեակի» շրջանին մէջ իր կեանքի առաջին տարիներու պատմութիւնը, որ այնքան ախորժով կարդացուեցաւ, ցոյց կուտար թէ բաղմավաստակ խմբագիրը դեռ տրամադիր է գրիչ շարժելու, երբ իրեն արժանի կամ յարմար շրջանակ մը կը գտնէ. թերթին դադարման պատճառած ցաւին մէջ՝ իր բաժինն ունէր նաեւ Իթիհատեան էֆէնտիի «Մանկութեան Յիշատակներ»ուն ընդհատումը, որոնց պիտի յաջորդէին երիտասարդութեան ու չափահաս տարիքի յիշատակներ, աւելի լեցուն, աւելի շահեկան։

Այսպէս թէ այնպէս, վերջացող տարուոյն այնան մէջ Մ--ին տրամադրելի մնաց և, նիւթական լացառութեամբ մը, նմանեցաւ պատմական տունի մը որուն անունը ինքնին արժանիք մըն է եւ զոր վարձելու համար զանազան առաջարկներ կը ներկայանան. երիտասարդ հրապարակագիր մը փափագ յայտնեց շարունակել զայն իր վերջին ձեւովը, ուրիշներ տարբեր ծրագրով։ Դպրեվանքին Վերատեսուչը՝ իր մասնաւորական կորովին վրայ վստահ՝ ուզեց Արմաշի բարձունքէն վարել զայն իբրեւ կրօնական հանդէս. իսկ Ռուսական Խորհուրդը ներկայացաւ մանկավարժական ծրագրով մը. կը մնար ընտրութիւն մը կատարել այս երկուքին միջեւ. եկեղեցական կամ ուսուցչական հանդէս. Մ--ին վանքի կամ դպրոցի վերածել. նախապատութիւնը դպրոցին մնաց, թէեւ անկարելի չէր որ երկու ծրագիրները միացուէին եւ փոխանակ կիսամեայ մանկավարժական հանդէսի, դառնար կրօնական-մանկավարժական շաբաթաթերթ. լրագրութեան մէջ ալ դպրեվանք մը կ'ունենայինք։

Ռուսական Խորհրդոյ որոշմանց շարքին մէջ՝ բաւական ծանօթութիւն տրուեցաւ արդէն նոր Մ--ին խմբագրական կազմակերպութեան մասին. շատ անապարած պիտի ըլլանք, դեռ գործը չի սկսած՝ անոր վրայ դատողութեան կամ դնահատման պէս կարծիքներ յայտնելով. ասոր հակառակ, ճիշդ ժամանակն է շնորհաւորելու Պէրպերեան էֆէնտին, որ այս գաղափարին իրագործման նախաձեռնարկ և հետամտող եղաւ. թէև ազդ. ամեն լրագիրներ բաց են ուսուցչաց կարծիքներն ու տեսութիւններն հիւրընկալելու, բայց մնայնաւոր հանդէս մը միշտ խիստ մըն է ամենուն համար՝ անոր մէջ կամ չուրջն համախմբուելու, իբրեւ ընտանի վայր մը. հրապարակագրութեան վարժ ուսուցիչներն,— որոց գլուխ կը հանդիսանայ Ռուսական Խորհրդոյ Ատենապետն, այժմ ատենապետ միանգամայն Խմբագրական մասնաժողովին,— անոր միջոցաւ պիտի պարզեն իրենց փորձ ու օգտակար տեսութիւնները. և անվարժները, որոնց համար մարդանք մը պիտի ըլլայ այդ թերթին ընթերցումը, անոր պիտի դիմեն անշուշտ իրենց վիճակը կամ գաղափարները պարզելու. և գիտնք թէ փոքր թիւ մը չեն կազմեր այն բոլոր ուսուցիչները, դաստիարակները, վարժապետները որոնք դանդաղաներ ունին տեսութիւններուն կամ հոգաբարձութիւններուն դէմ, և քիչ անգամ զլրենք մտերմաբար լսող մը կը գտնեն։ Հապա աշակերտնե՞ր. միթէ անոնք կամ անոնց հոգածու եղողները ըսելիք չունի՞ն. միթէ կը կարծէք որ, եթէ դպրոցներու մէջէ ծեծը վերցուած ըլլալուն համար, այլ եւս անհետացած սովորոյթներու կամ հին աւանդապէտներու կարգը կը դասուի այն, մանկավարժական նոր դրութիւնները հակառակ կամ աւելի ճիշդը ծեծի մեղմիկ պատիժներ պակաս են մեր կրթական յարկերուն տակ։ Քանի երեսուն տարի աչքը Պոլսոյ վարժարաններու արդի աշակերտներէն պիտի հասնին գրողներ որոնք եթէ նուպարեանին պէս չի յաջողին բառարան մը հեղինակել՝ գոնէ անոր չափ առատ պիտի ունենան յիշատակներ, դպրոցական կեանքի խստութիւններու և պատիժներու։ Եւ այն ատենուան նոր սերունդը նոյն տպաւորութիւնը պիտի ունենայ ինչ որ կ'ունենան հիմակուանները՝ հիներուն արարքները լսելով։

Դեռ վերջերս, «լուսաւորեալ» թաղի մը — որուն դպրոցն ալ այդ անունէն չքաւորուելով իբրև բարեկարգ կը հռչակուի, — նախակրթարանին մէկ աշակերտը մանկական զուարթութեամբ կը պատմէր թէ երբ իրենցմէ մէկը յանցանք մը գործէ, իբրև պատիժ՝ բերել կուտան կանխաւ պատրաստուած օճառ մը ու պնակի մը մէջ փրփրեցնելով զայն, բերանն ու ականները կը ծեփեն առատապէս. կը պատահի երբեմն որ օճառին փրփուրը կոկորդէն վար ալ կը փախչի. միւս աշակերտները կը ծիծաղին, մինչ խեղճ փոքրիկը ամօթահար՝ կը հաղայ, «մոլոր կ'երթայ». բաւական է որ պատժուած է. եթէ ընթերցողներուն մէջ ատամնաբոյժներ կան առաջին բացագանչութիւնը արձակողն իրենք պիտի ըլլան թէ «Մեծէն աւելի վնասակար է այդ»։ Այնպէս ըլլայ կամ ոչ, հեռաբերբերականը սա է որ այս փափուկ պատիժն հնարողը փափուկ սեռին կը պատկանի. և եթէ վարժուհին, կամ դպրոցական բացատրութեամբ «օրիորդը» այսպէս կը վարուի, չենք դիտեր թէ անդին՝ վարժապետը կամ «միւսիւն» նոր դրութեամբ ինչ պատիժ կը հնարէ իր անհնազանդ աշակերտներուն համար։

Բայց օճառին պատմութիւնը կրնայ հեռուները տանիլ զմեզ եւ այս տողերուն նպատակը դպրոցներու ներքին, իսկական վիճակին վրայ քննադատութիւն ընել չէ. այդ հոգը մեծ մասամբ կը մնայ մանկավարժական Մ--ին, որ եթէ հաշտ ականջով պիտի լսէ վարժապետներուն դիտողութիւնները, անշուշտ պիտի լսէ նաեւ աշակերտներուն ալ փոքրիկ գանգատները։ Մանկավարժական անունին տակ՝ միշտ կարելի է իրական ու գործնական բաներ գրել՝ մեր դպրոցներուն ու անոնց մէջ սերբուած դաստիարակութեան վրայ։ Այս ըսելով դիտաւորութիւն չունինք հանրութեան միտքը նախապատրաստել Ռուսական Խորհրդոյ հրատարակելիք թերթին ուղղութեան և ընթացքի մասին. կրնայ տարբեր երեւոյթ մըն ալ երեւան գալ, բայց միշտ լաւ, ինչպէս կը սպասուի Պէրպերեան էֆէնտիէն և իր աշխատակիցներ ու նորակազմ խումբէն։

ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԿԱԹՈՒԱԾ

Կաթուածը կամ յոգացաւը, գրեթէ մարդկութեան չափ հին, լաւ ծանօթ էր յոյն, հռոմայեցի և արաբ բժիշկներուն և իրենց նախակարապետներուն, որոց գաղափարները միայն թարգմանած և պահպանած են։ Արդէն այն ժամանակ ճանչցուած էր անդգական դրութեան չափազանցութիւններուն ազդեցութիւնը կաթուածին երեւմանը վրայ։ Ուստի, այժմ, ձմրան կամ պաղի առատ ճաշերուն—ուր ձուկը, հանեմները մեծ դեր մը կը խաղան—հետեւանքը է որ կաթուածահարները նորէն տագնապներու կ'ենթարկուին։ Ինչպէս յայտնի է, կաթուածը հիմնապէս ժառանգական կամ երկարատեւ հիւանդութիւն մըն է, վասն զի իր բովանդակ ներկայութեանը միջոցին, հիւանդը, առաջին տագնապէն սկսեալ, ենթարկուած է կրկնումներու։ Հիմնապէս կազմային պատ մըն է, որ իր ազդեցիներն ունի մարմնոյն ամենէն խորերը, վասնզի կախում ունի սենդաղանութեան սկզբնական խանգարումէ մը։ Առաջին տագնապէն շատ առաջ կարելի է ճանչնալ ապագայ կաթուածահարը, և նախզգուշական արմատական գարմանումով մը արգիլել կամ ուշացուցել հիւանդութեան բուռն երեւումներն, որ պատանեկութենէ կամ արբունքէ առաջ չեն երեւան գար։ Կաթուածի ենթարկուողներն ընդհանրապէս պնդակազմ մարդերն են, ուտեղ, դիւրաբարոյ և ուժեղ պարզակազմ մը օժտուած, որք շատ անգամ զգոյշութենէ իսկ ցոյց կուտան մարմնի և ջղային դրութեան մասնաւոր զգայնութիւն մը, որ երբեմն կը յայտնուի էկզեմայով կամ մոլաբորով։ Լորձանահիթային հիւսուածքներն ալ ապավիժական եւ արիւնահաւաքման միտումներ կը ցուցնեն։ Կաթուածային տղաք դիւրաւ հարբուխ կ'ըլլան։ անոնք ալ ենթակայ են փոքացաւերու և գեղձային կոկորդացաւի։ Բայց միշտ այսպէս չէ և շատ անգամ կաթուածահար ըլլալու ահմանուած տղաք կատարեալ առողջութիւն կը վայելեն։ Հիւանդութիւն մըն ալ կայ որ մասնաւորապէս ուշադրութիւն գրաւելու է այդ տարիքին մէջ, գլխացաւն է որ պատանեկութեան մեծ առաջ կուգայ։ Այս միջոցին յանախ երեւան կ'ելնեն նաեւ յօդուածային ցաւեր կամ մորթային այտուցներ և երբեմն չնչահեղձութեան տագնապներ։

Դժուարամարսութիւնը, որ տղուն վրայ կ'երեւնար անցողակի անմարսողութեան մը ձեւին տակ, կը շեշտուի պատանիին վրայ եւ յանախ կ'ընկերանայ գլխացաւերու։ Այս դժուարամարսական երեւոյթներ, իրբեւ ախտանշաններ կաթուածի, ահագին արժէք ունին։

Զափահասին վրայ, մաղձային կամ միզային քարհատութեան դէպքերը կը ծանուցանեն կամ մէկ քանի տարի կը կանխեն ճշմարիտ կաթուածի ինչալը և երբեմն կը ծանրանան անոր հետ։ Շատ անգամ լեարդային կամ երկամային խիթերը երկար ատեն անչմար կ'անցնին, վասնզի առաջինները կը յայտնուին պրկումներով կամ ստամոքսի ցաւերով, երկրորդները՝ համր ցաւերով որոց կ'ընկերանան ընդհանուր խոնջէնք և մէղի բիւում, որ կարմրորակ ալաղ մը կը թողու մեծ մասամբ միզային թթուով կազմուած։ Արդարեւ, մարմնոյն մէջ միզային թթուին կազմութեան չափազանցութիւնն է որ կը պատճառէ ստամոքսին սենդաղութեան խանգարումը։ Իր ջնջելու պակասութիւնն է որ առաջ կը բերէ ստամոքսային, մորթային, ջղային, միզային և լեարդային այն այլայլումները զորս թուեցինք։

Արդէն մարդուս կազմուածքն ախտաժէտ տրամադրութիւն մը ունենալով, հիւանդութիւնը վերջապէս երեւան կ'ելլէ երկու որոշ ձեւերու տակ. սուր տագնապ, երկարատեւ կաթուած։

Սուր տագնապը երբեմն մէկէնիմէկ կը ծագի, երբեմն մէկ քանի կանխայայտիչ խանգարումներէ ետքը, ինչպէս ստամոքսային անհանգստութիւններ, անորոշ ցաւեր յօդերուն մէջ։ Հիւանդութիւնը ընդհանրապէս կը սկսի կէս գիշերին, բուռն ցաւով մը ոտքին փիմատին կամ կոճին մէջ։ Երթալով կ'աւելնայ և շատ չքաւ անտանելի կը դառնայ, յետոյ պահ մը ետքը, առուռան մօտ կը նուազի, վասնզի հիւանդը ցաւ միայն կունենայ, ատեն ատեն սուր խոցոտումներով։ Ցաւորդ գիշերը տեսարանը կը վերսկսի, և ասկա կրնայ տեւել շաբաթ օրէն մինչեւ վեց շաբաթ։ Ցեւայ ցաւերը կը դադրին, յօդերուն ուռեցքը կ'իջնէ և առողջութիւնը կը վերահաստատուի մինչեւ մտալուտ տագնապը։

Երկարատեւ կաթուածը կը յայտնուի ընդհանուր առողջութեան խորին այլայլումէն, ուժերու ահագին նուազումէն և յօդերու ձեւազեղծութիւններէն որք վերջի վերջոյ առաջ կը բերեն անդամներու խեղդումի և անշարժութիւն։ Ուրիշներու քով, հիւանդութիւնը փորոտիքներու վրայ կը տիրէ. լեարդը, սիրտը, երիկամունքը, թոքերը կը վնասուին և մարմինը կը հիւծնդացնեն։ Վերջապէս, կարգապահութենէ չեղումները, ալքոլական ըմպելիներու գործածումը, մարմնամարզի պակասութիւնը, ֆիզիքական կամ մտաւորական յոգնութիւնը գլխաւոր պայմաններն են որ կը վանդին կաթուածային ժառանգականութիւնը։ Դարմանն և աչունը այն եղանակներն են ուր ամենէն աւելի կը պատահին այս նշանները։ Ուրեմն տեսնենք թէ առողջապահական ինչ նախզգուշութիւններով մարդ կրնայ զերծ մնալ առաջին տագնապէ մը, կամ թէ անոր կրկնումներէն։ Տղուն հաւաբ, բացօթեայ կեանք, ամենօրեայ և խղճմտաց խնամքներ մարթին, լոգանքներով, լուսաւորութիւնով և չիրամներով։ Զափազանց մթ ջուր, ուսման չրջանին մէջ միտքի չարաչար յոգնութիւններէ դգուշանալ և մեծ տեղ տալ ֆիզիքական գործունէութեան։

Մինոյն ընդհանուր պատուէրները գործադրելի են չափահասներու համար։ Բայց հարկ է որ ասոնք առանց մասնաւոր դրութեան մը հետեւելու, ժուժկալ ըլլան եւ չափազանցութենէ խոյս տան։ Պէտք է որ մարը, հաւկիթները, ձուկը, խեցեմարները որք մեծ քանակութեամբ ազոտ կուտան եւ հետեւապէս միզային թթուի մարմնոյն, փոքր քանակութեամբ կ'առնուին։ Մանաւանդ բանջարեղէն ուտելու է, զգուշանալով սակայն տամատէ, ծնեղեկէ եւ թրմենջուկէ (խոշոր-խոշոլաղ)։ Պտուղները մեծ չուտին։

Ըմպելիքները լաւագոյն միջոցն են կարգադրելու միզային թթուին արտադրութիւնը եւ ստիպման մը զայն նուազեցնելու։ Խմորեալ կամ ալքոլական ըմպելիներու գործածումը մեծաւորապէս է, մինչ ջուրի առատ գործածութիւնը փրկարար ազդեցութիւններ կունենայ։ Ջուր խմողներն արդարեւ շատ քիչ կաթուած կունենան։

Բայց այս պարագային մէջ աւելի նախատեսելի է մաքուր ջուրը՝ քիչ մը հանային ջուրով խառն, որ կը ներգործէ երիկամունքը լուալով և միզային աղերու հալումը դիւրացնելով — Այս պարագային մէջ ամենէն օգտակարն է Սեն-Լէժէի աղբիւրին Բուկի ջուրերը, որոց մէջ գտնուած ազիտ խոշոլենէը և լիթինը երկու զօրաւոր լուծիչներ են միզային թթուի։ Առաջինը ախորժակը կը սրէ, օգտակարապէս կը մաքառի անմարսութեան դէմ որ յաճախագէպ է կաուածոտներու վրայ։

ԱՀՌԵԼԻ ՏՌԱՄ ՄԸ

Զարեքչաբթի օրը յոյժ սրտաշարժ տրամ մը սրտայուզութիւն պատճառեր է Լէոն-Բուանեիէ փողոցին մէջ ի Փարիզ։

Պ. Բաթօռէ և իր կինը, ի ծնէ խուլացի, վեց տարիէ ի վեր հաւատս կերպով կը բնակէին բարեկամ մը վեցերորդ յարկը։ Մնուսինը, չէնքերու նկարիչ, առատաւն կանուխ իր տիրոջ խանութը կ'երթար. կինը, Մարի, երեսունը հինգ տարեկան, առտնին գործերով և իր երկամեայ զաւակովը կը զբաղէր։ Տիկին Բաթօռէ երկար տարիներէ ի վեր հիւանդոտ էր։ Բժիշկ մը, որուն խորհուրդ հարցուցած էր, կոչտարար պատասխանած էր թէ թոքախտի առաջին նշանները կը կրէր։ Այս բան սատիկ յուզած էր խեղճ կինը որ տեսնելով թէ իր զաւակը կը հիւծի, կարծեց թէ իր սոսկալի հիւանդութիւնը փոխանցած էր անոր։

Անկից սկսեալ տիկին Բաթօռէ մթին մտածումներով պաշարուեցաւ և միտքը դրաւ վերջ տալ իր և զաւկին տառապանքներուն։ Ամուսինը որ նշմարած էր անոր վիճակը, մտէն կը հանէր վրան։ Սակայն կինը կրցածին չափ կեղծեց, և նկարիչը, ապահովուած, կատարեալ ապատմոզուց զայն։

Տիկին Բաթօռէ անմիջապէս օգուտ քաղեց այս ապատութենէն։ Զարեքչաբթի օրը, ժամը հինգ իջաւ դռնապանին խուցը և անոր յանձնեց իր սենեկի բանալին։

—Պատմ մը պիտի ընեմ, ըսաւ, եւ եթէ երկիս գայ՝ իրեն բարեհաճէ տալ այս բանալին։

Երբ դուրս պիտի ելլէր, դռնապանը նշմարեց որ երկու այցաբարտեր կցուած էին իր չրջապտեսին ետեւը։ Դիտել պիտի տար, երբ վարձակալուհին ետին դառնալով.

—Իրաւ վերը մոռցայ հովանոցս և այսօր օդը աղէկ չէ։ Վեր կ'ելլեմ։ Պահեցէք բանալին, կրկինը ունիմ։

Այս խօսակցութենէն տասը վայրկեան ետքը դռնապանը մեծ աղմուկ մը լսեց բակին մէջ։ Դուրս վազեց ու աղաղակ մը արձակեց։

Տիկին Բաթօռէ և իր զաւակը գետին փռուած էին։ Տղան չուանով մը ծորը կապուած էր։ Խեղճ մայրն ի գործ դրած էր իր աղէտալի գաղափարը. պարապին մէջ նետուած էր իր բնակած յարկին մէկ պատուհանէն։

Տարաբաղդ կինը չէր մեռած, և բոլոր քաջութիւնը ժողվելով կրցաւ նշան ընել դռնապանին որ իրեն մօտենայ։

—Մեռնիլ ուզեցի զաւկիս հետ։ Բժիշկներէն դատապարտուած էինք, օ՜ն, չուտով Պոժօն գացէք։ Այցաքարտերը նայեցէք...

Խօսքը չկրցաւ շարունակել և Քիոպէր դռնապանը նշմարեց որ յիշեալ երկու այցաքարտերէն զատ, երեք հատ ալ քորսաժին վրայ կը կրէր։ Իւրաքանչիւրին վրայ գրուած էր.

«Պոժօն հիւանդանոցը տարէք պիս և մանաւանդ լրագիրները չիմանան իմ տեսուր վախճանս։»

Պոժօնի հիւանդանոցը փոխադրուեցաւ հէք մայրը որուն բազուկները և սրունգները կոտրուած էին։

Մանուկը, մօտակայ դեղարան մը տարուելով, շատ չանցած հոգին աւանդեց։ Փաքրիկ դիակը իր ծնողաց քնակարանը տարուեցաւ։ Պ. Բաստրէ գիշերն իմացաւ գինք հարուածող սոսկալի դժբախտութիւնը։ Հիւանդանոց վազեց և իր կնոջ քով ելաւ այն պահուն ուր այս վերջինը հոգին կ'աւանդէր։

(Շարունակելի)

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (204)

ԺԻԼ ԼԵՌՄԻՆԱ

ԲԱՐԻՁԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ՁԱՐԸ

—Ձեմ գիտեր... չեմ հասկնար... կանգնեց անօրէնը։ Բայց դատապարտեալն ա՛ն հոս չէ...

Աղաղակ մը ելաւ Պ. տը Պեռնէյի կուրծքէն։ Վախցաւ որ շատ ուշ հասած է։

—Ո՞ւր է։

—Քիչ մը առաջ Ֆոուս փոխադրուեցաւ։

—Անկարելի է։ Դատական պաշտօնատունէն դուրս կ'ելլենք։

—Կարդացէք, ըսաւ տնօրէնը, անոր յանձնելով առջի հրամանագիրը։

Առման շտապով մը աչքէ անցուց զայն։

—Այս թուղթը կ'ուզէ է, գոչեց։

—Կ'ուզէ, անկարելի է։

—Տեսէ՛ք, բաղդատեցէ՛ք։ Այս ստորագրութիւն յայտնապէս կեղծուած է։ Ցետաձգման հրամանագիրն ունիք... դուք անձամբ դատեցէք։

Տնօրէնը, ափիբերան, հնազանդեցաւ առանց պատասխանելու։

Բաղդատելով այդ երկու թուղթերը, վարանումը անհնար էր։

Ոստիկան-զինուորները կեղծ ոստիկան-զինուորներ էին, փոխադրութեան հրամանագիրը կեղծ էր։

Ժաք առեւանգուած էր։

Բայց որո՞ւ կողմէ։ Ի՞նչ էր այս նոր և զարհուրելի առեղծուածը։

—Պարո՛ն, գոչեց Առման, արդարութեան առջեւ դուք պատասխանատու էք այս անմեղին կեանքին։

Եւ դուրս սրացաւ։

ԺԲ

ՀԷ՛Ք ՄԱՑՐ

Քանի մը օրեր անցեր էին Քոնսիէրժրիի մէջ գործուած յանդուգն փորձէն ի վեր։

Հասարակութիւնը պահ մը իսկ չտարակուսեցաւ թէ Ժաք, մինչեւ այն ատեն կեղծաւոր դեր մը կատարելով, ազատուած էր իր մեղակիցներուն, Փարիզի Դայլերուն կողմէ։

Դէպքը մեծ աղմուկ հանած էր պաշտօնական շրջանակներու մէջ։ Ի՞նչպէս տնօրէնը, քարտուղարը, բանտարկեալներու պահպանութեան բոլոր պաշտօնեաները այդ ասիճան խաղալիկ էին եղած, այն ատեն մանաւանդ երբ խնդիրը բացառիկ պայմաններու մէջ գտնուող անձի մը վրայ էր։

Դատական նախարարութեան մէջ կարծիքները բոլորովին փոխուած էին։

Միւֆլիէի և Կոնկլուան յայտարարութիւնները կեղծ կը համարուէին. Առչիպալ իր խօսքին տէրն էր։ Ազատութիւն խոստացած էր անոնց. կուզէր որ իր խօսքը յարգուի նոյն իսկ եթէ նպաստէր անոնց փախուստին։

Գալով Թենիաին խոստովանութեանը, ի նկատ չէր առնուած այն, և քիչ մնաց որ քահանային ներողամիտ դիւրահաւանութիւնը յանցանք համարուէր։ Արդարև սոսկալի դէպք մըն է մահապարտի մը փախուստը։

Պիսքառին, Դայլերու իշխանին անունը աւելի եւս սոսկում ազդած էր ամբողջ քաղաքին։ Այն ատենը օր չէր անցներ որ ամայի տեղերը, ինչպէս արտաքին պուլվառները, ջրանցին եզերքը, թատերավայր չըլլան գիշերային գողութեան մը, և իւրաքանչիւր լուր անտոփոխ կերպով կը վերջանար սա բառերով.

«Մարդասպաններն յայտնապէս Փարիզի Դայլերու ահաւոր խումբէն են։»

Ոստիկանութիւնը տագնապի մէջ էր։ Ամեն կողմ ոստիկաններ ղրկած էր Պիսքառի եռեւէն։ Անձնուրութիւնը առասպելական կը դառնար։ Մարդեր ձերբակալուած էին, որք շատ չանցած ազատ արձակուած էին, սխալ ըլլալով։ Պիսքառ անբռնելի էր...

Այս ցաւագին դարձուածներու միջոցին, ի՞նչ կ'անցնէր Ֆաւրէյ ապարանքին մէջ։

Հոն, հարուածը կարծուածէն աւելի սոսկալի եղած էր։

Ամեն բան դարմանելու երեւոյթ ունէր պալի և Պ. տը Ֆաւրէյի բովանդակ ազդեցութիւնն հարկ եղած էր որպէսզի անոնք անմիջապէս չձերբակալուին։ Արդէն

Կ. ՊՈԼԻՍ, 4/16 ԱՊՐԻԼ, 1894

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՐՀԵՍՏԱՒՈՐԻ ԱՇԽԵՐՏՆԵՐԸ

Արհեստաւորը, իւր շաբաթ աւուր յօդուածով, քանի մը ինդիրներ կը յարուցանէր, որոց վրայ կ'արժէ բացատրութիւն մը տալ։

Նկարագրելով շուկայ հանուած աղքատիկ տղոց նախակրթութենէ զուրկ վիճակին, և շարաչար յոգնութիւնները, կը հարցնէր թէ այս խեղճեր ինչպէս ժամանակ և միջոց կրնան ունենալ իրենց ուսումնական ծանօթութեան թերին լրացնելու։

Ասիկա հիմնաւոր հարց մ'է, զոր մեզմէ առաջ եւրոպեան ազգեր քննած և որոշման մը յանգած են։ Որոշումին՝ զրկեթէ միաձայն և միակերպ ըլլալով, կ'արժէ որ դիտնանք, և՝ որչափ կարելի է՝ անոնց տուած օրինակէն օգտուիլ ջանանք։

Աւելի կամ նուազ տարբերութեամբ, 10—12 տարեկան տղայք չեն կրնար արհեստաւորի քով աշկերտութեան դրուիլ, կամ շուկայ հանուիլ։ 11 տարեկանէն վեր կրնան դպրոցէն առնուիլ, բայց պայմանաւ որ՝ երկու-երեք տարի եւս թոյլատրուին յաճախելու շրջանաւարտներ դպրոցները, կամ երեկոյեան վարժարանները։ Ընդհանրապէս և պաշտպանեալ մի կողմէ, արհեստաւորը վարպետները կամ գործատէրները միւս կողմէ, պարտաւորեն օրուան մէջ որոշեալ ժամեր թերուս տղայքը զրկել դպրոցներն, որպէս զի լրացնեն իրենց նախակրթութեան թերատ մասը։ Սովորաբար, միջօրէէն ետքը կանուխ կ'արձակուին, դգաստանոց կը դրուին եթէ փողոցները թափառին։ Պարտին չնտակ երթալ այն դպրոցն որ՝ իրրեւ ամենէն մօտ՝ յատկացուած է իրենց ուսմանց շարունակման։ Սոյն դրութիւնն ի գործ կը դրուի՝ նախ՝ մարդասիրական տեսակէտով, որպէս զի տղայք կատարեալ մարդ և կատարեալ քաղաքացի ըլլալու էական պայմանին տիրանան, այսինքն՝ գէթ նախակրթութեամբ օժտուած ըլլան, և երկրորդ՝ արհեստից բարգաւաճման տեսակէտով. զի ամեն յառաջդէմ տգդ իւր արհեստից զարգացումը կ'ակնկալէ քիչ շատ ուսեալ արհեստաւորներէ, և ոչ թէ հին նահապետական ձեւերն ու սովորոյթներն անփոփոխ շարունակող ազգէտ «վարպետներէ»։

Ոչ միայն արեւմտեան և կեդրոնական Եւրոպայի երկիրներու մէջ, այլ նոյն իսկ Ցունաստանի մէջ որ հանեմատապէս յոյժ ազքատ երկիր մ'է, նախակրթութեան թերին լրացնելու պարտականութիւնը կայ որոշեալ տարիքէ մը վար գտնուող տղոց նկատմամբ։ Օրինակի համար, փողոցները ջուր, լմնոնա և լրագիր ծախող փոքրիկ հելլենորդիք պարտին մինչ օրէէն եռքն այն ինչ ժամուն մեկին, քաշուիլ փողոցներէն ու հրապարակներէն, հաւաքուելու համար իրենց երեկոյեան վարժարաններուն մէջ, ուր՝ Հոմերոսի երկու երգերուն մէջտեղ՝ կոտորակներու և տոկոսի կանոնները վրայ քիչ մը բան պիտի սովրին, և տրահիի ու լեզուայի հաշիւներ պիտի ընեն։ հին յունարէնին ըստ կարի մօտ նոր յունարէնով նամակ մը շարադրելու զբաղելով հանդերձ։

Արդ, մեզմէ շատ աւելի վարպետ արհեստագէտ ազգերու մէջ, որք արհեստական մրցումը մեզմէ շատ աւելի խորապէս կը զգան, եթէ արհեստից աշկերտները կրնան միջոց գտնել օրուան մէջ մի քանի ժամ իրենց ուսումները շարունակելու, ինչո՞ւ համար նոյնը չկարենան ընել մեր արհեստի աշկերտներն ալ։ Բանն այն է որ մեր շուկայի վարպետներուն աւելի պատասխանատու պիտի է քան ուրիշներ։ Արհեստաւորներնին պատրաստակամ մ'է աւելի։ Եթէ տղայն ուշիմ մէկն է, ինքնին կրնայ բան մը սովրիլ արհեստէն, գրեթէ վարպետին չուզելով։ Կարեւորն այն է որ ըստ կարի երկար ժամանակ առանց փարա մ'ընդունելու և աւելի երկար ժամանակ ոչինչ շաբաթականով վարպետին ծառայութիւն ընէ խանութին մէջ ու տան մէջ։ Ուրեմն, արհեստին պահանջումը չէ որ աշկերտը ոտքա մնայ։ Ընկերային կազմակերպութեան մը բերումներն է այս։ Մինչեւ որ մեր մէջ վարպետներուն միտքը չփակուի և զգացումները չբարոքին, աւելորդ է իրենց աշկերտներուն իմացական ու բարոյական վիճակին բարւոքումն ակնկալել։

Բայց վերջապէս պէտք է և կարելի է գործնական բան մը խորհիլ այս տղոց ազագային բարւոքելու համար։ Եթէ չեն կրնար շաբթուան մէջ ժամանակ գտնել, գէթ կիրակնօրեայ վարժարանի մէջ անոնց նախակրթութեան թերին լրացնելու միջոց մը կրնայ գտնուիլ։ Դպրոցէ նոր եկած տղայն, որ տակաւին չէ ապակտնած շուկայի ստահակ աշկերտներու «բարոյականով», աւելի դիւրաւ կրնայ համեղուիլ իւր դպրոցական դասերուն շարունակութիւնն ընելու կիրակիէ կիրակի։ Քիչ բան մ'է այս անշուշտ։ Բայց ի՞նչ գիտնք որ այն քիչն սերմը օրն մէկը պիտի չարբենաւորի։ Քիչ սերմանել աւելի աղէկ է քան խոպան թողուլ, երբ մանաւանդ անմշակ թողուած հողին վրայ վանդաւոր արմատներ ազատ միջոց կը գտնեն բուսնելու և ուրճանալու։

* * *

Արհեստաւորին յարուցած մէկ ուրիշ ինդիրն է թէ մեր մէջ ծնողք և արհեստի վարպետք դպրոցական ուսմանց կարեւորութիւն չեն տար իրրեւ միջոց արհեստի մէջ յառաջդիմելու, և կը կարծեն թէ այն ուսմունք վարժապետ ըլլալու միայն կը ծառայեն։

—Երանի՞ թէ վարժապետ ըլլալու ծառայէին։ Ոչ իսկ առ այդ կը ծառայեն մեր թաղային նախակրթարանաց մեծագոյն մասին մէջ տրուած ուսումներն։ Իսկ արհեստի և գործնական կեանքի հետ գրեթէ բնաւ վերաբերութիւն չունին, և այս տեսութեամբ, ապէտ ծնողներու և աւանդամոլ վարպետներուն նախապաշարումը մինչեւ մէկ ատիճան կ'արդարանայ։

—Գծագրութիւնը կրնայ ծառայել արհեստի։ Բայց մեր վարժարանաց մէջ տղայք աւելի կը սովրին ընդօրինակել, քան իրականին, բնականին վրայէն բան մը գծել։ Խոշոր պատկերներ կ'ընդօրինակեն։ Ամենապարզ առարկայն բնականին վրայէն չեն կրնար առնուլ։

Բնագիտութեան ու բնալուծութեան վերաբերեալ գիտելիք մինչեւ մօտ ժամանակներս կը վերապահուէին միջնակարգ վարժարաններու, որոցմէ ելնողներ չեն գիտեր արհեստաւորի քով աշկերտութեան մնալու։ Համեմատապէս նոր դաս մ'է իրագիտութիւնն, որոյ նպատակը պէտք է ըլլայ գիտական ծանօթութիւնները մատչելի ընել ամեն կարգի տղոց՝ անոնց ըմբռնելու կարողութեան չափով։ Այս դասին՝ կարող դասատուներու ձեռամբ՝ օրէնքի կարեւորութիւն տրուի կ'արժէ։

Թուաբանութիւնն ամեն արհեստի մէջ պէտք է։ Բայց ընդհանրապէս վերացական կերպիւ կ'աւանդուի այնպիսի ուսում մ'որ առարկայական ծանօթութեանց մեծ պաշար մը տղոց հաղորդելու միջոց կրնար ըլլալ։ Զորս գործողութեանց խառն խնդիրները չվոթոյ, պարզ տոկոսի գործողութեանց մէջէն ելնելու անկարող տղայք թուաբանութեան վերջին գլուխները կը կարդան։

Ընդհակառակն, երկրաչափութեան գիտելիք, որք շատ կանուխէն կրնան սկսուիլ պարզ կերպիւ, կը յետաձգուին մինչեւ որ թուաբանութիւնը գործնականօրէն և տեսականօրէն աւարտեն տղայք։

Լեզուաց ուսումն եւս (ազգային թէ օտար լեզուներու) բոլորովին անգործնական վիճակ մ'ունի մեր տարրական նախակրթարանաց մէջ։

Այս ամեն դժբախտ պարագայներն են որք յառաջ բերած են այն նախապաշարում թէ մեր դպրոցներ չեն կրնար օգուտ մ'ընծայել մեր արհեստաւորաց։

Ամենքս ալ պէտք է աշխատինք այս վնասակար գաղափարը շտկելու։ Բ. Բ.

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆԸ ԴԵՂԵՑԻԿ ՍԵՌԻՆ ՄԷՋ

Անցեալ օր ժիլ Սիմոնի մէկ յօդուածը կը յիշեինք կանոնց խնայական կարողութեան ասպիճանին վրայ։ Նոյն խնդիր, տարբեր եղանակի մը ներքեւ, զբաղեցուցած է ամերիկացի դրագիտուհի մը, Օր. Խոլմէ Պրօուըր, որ Atlantic հանդիսին մէջ յօդուած մը կը հրատարակէ այս խորագրով։ Եւ-ոնջրական գեղեցիկ արուեստ։

Թէեւ ինք ժիլ Սիմոնի խօսքը չըներ, բայց ֆրանսացի խմաստասէրին եզրակացութեանց կը յանգի ինքն եւս։ այն է՝ որպէս անցեալին, նաեւ ապագային մէջ, դեռ երբեմն, դեռ երբեմն պետք ապրելու ընելու դեռ։

Հաւանօրէն ոչ մէկ կին պիտի կրնայ շարադրել երաժշտական արուեստի այն հրաշակերտները որք ամեն արուեստագէտի շրթանց վրայ են ու մատներուն ծայրն՝ իրրեւ դասական գործեր։

«Երաժշտական գաղտնիք» ըսելով պէտք է հասկնանք ոչ թէ անոյշ ձայն մը հանել նուագարանէ մը, կամ ներդաշնակ հատուած մը յօրինել, այլ մարդկութեան մեծագոյն խորհուրդներն և ամենէն բուռն զգացումներն երաժշտութեամբ արտայայտելու կարող ըլլալ։ Ան այս պէտք է ի կիր առնուլ երեւակայութեան ամենաբարձր ձիրքերն և զգայնութեան ամենահզօր թափն։ Երեւակայութիւնը կարող պէտք է ըլլայ սաւառնիլ վերացական յուզման վերնադաւառները. զի հո՛ն է երաժշտութեան ամենաբարձր բնավայրն, և հոն պէտք է բարձրանայ ոչ թէ միայնակ թռչունին պէս որ շատ վեր ելնելով շնչասպառ կ'ըլլայ անօգտագործ մեծնոլորտին մէջ, այլ վստահաբար գէպի վեր խիզախ, արշաւէ, և հոն աներկիւղ կանգ առնու, իրրեւ ապահովաբար կռուանի մը վրայ, ուր թռչերն ու թեւերն ազատ կը շարժին, և ուր երգերն աւելի ինքնայօժար և աւելի անոյշ կը բխին կը հոսին։

Արդ, այս ատիճան նրբին խրթին վերացականութիւն կնոջ մտքին մէջ չի մտներ։ Թէեւ այն բարձրութեան երեւոյթին հեռուանց հաճելի է իրեն, և երբեմն կը փորձուի հոն դիմել, բայց նոյն բարձրութեան մեծութիւնն ու ցրտութիւնն ետ կը կեցնեն զինք։ Կնոջական միտքն երբեք յապահովի չզգար ինքզինք մինչեւ որ դրականի, շօշափելիի հաստատուն գետնին վրայ իւր ոտքը դնելու կարող չըլլայ։ Այս պատճառաւ, կրօնի մէջ բարեպաշտ է առանց զընդէրն և զեա՛ղին հարցնելու. դաւանութեանց նիւթական մասին աւելի ուշադիր է. մարդէն աւելի կինը կը փարի մարմնոյ իրական, նիւթական յարութեան գաղափարին։ և կինանքը կ'ըմբռնէ իւր դրական, շօշափելի կարգու սարքով։ Վերացական նիւթոց վրայ խօսակցած պահուն, բացորոշ և ընտանի օրինակներէն աւելի կ'սխորժի։ Խնդիր մը փաստաբանած պահուն, իւր անձնական պարագայներուն և իւր մտնաւոր փորձառութեան կամ իւր ծանօթներուն փորձառութեան կոչում կ'ընէ աւելի։

Խնդիրներու դրական կողմն ըմբռնելու այս հակամիտութեան բերմամբ, օրինակի աղագաւ, կինը լաւ տանտիկին կ'ըլլայ, տուն տեղ կը կառավարէ, բարեգործական ձեռնարկներու կը գործակցի, կ'օգնէ աղքատներուն, և կարօտեալներու վիճակին կ'արգահատի։ Առանց մեծ գաղափարական մ'ըլլալու, կրնայ գեղեցիկ գործեր արտադրել գեղարուեստից մէջ, Ռոզա Պոնէօր Ֆրանսուհւոյն նման համբաւաւոր թէեւ ոչ այնքան մեծ պատկերհան մ'ըլլալ։ Կրնայ մտացածին վիպական երկեր ալ արտադրել, որք ամեն բանէ աւելի կ'զբաղին ամենօրեայ կեանքի դրական կողմերով։ Կը յաջողի մինչեւ իսկ բնաբերգակ բանաստեղծութեան մէջ, մանաւանդ իւր անձնական զգացումներն յայտնող կարճ քերթուածներու մէջ։ Նկարագրական և խօսակցական հատուածներ կը դրէ. վիպակներու մէջ կը դերազանցէ։ Բայց թատերգութիւն, դիւցազներգութիւն, պատմութիւն, իմաստասիրութիւն իւր ճիրդերով, բարձրագոյն կարգի արտադրութիւնը են որոց շատ չի մօտենար։ Թէեւ լաւ երաժշտութիւն կը սովրի, թէեւ անհատական որոշ դէպքերու կրնայ արձագանգ տալ երաժշտութեամբ, բայց կ'զգուշանայ յօրինելէ մեծ օբերաներ, որք կեանքն և իւր կիրքերն ու յուզումներն իրենց ընդարձակագոյն՝ տիեզերական երեւոյթներով արտայայտեն։ Այդպիսի արուեստ մը կնոջ հոգեկան և իմացական յօրինուածին չի յարմարիր։ Այդքան բարձրութիւն անորոշ, անձեւ բան մը կը թուի իրեն։

—Գէթ այսպէս կը խորհի ու կը գրէ Օր. Խոլմէ Պրուըը, որ իւր սեռը վար զանելու պէտք մը չունի, և անշուշտ մեզմէ աւելի աղէկ գիտէ իւր սեռին ձիրքերն և տկարութիւնները։ Բայց մեզ հետաքրքրաշարժ թուեցաւ իրաւմէ այնքան տարբեր երկու միտքեր այս խնդրոյ վրայ համեմատ գտնել։

Ս. ՆԵՐՍԵՍԵԱՆ ԿԱՅԻԺԱՐԱՆ

Դպրոցական սիրուն հանդէս մը երէկ Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյն մէջ կը հանդիսացաւ։ Ներսեսեան կայիժարանի մեծ հանդիսակներ։ Հոգաբարձութեան բարեջան ատենադպիր Յակոբ էֆ. Նիկողոսեան, Բերայի Նարեկեան վարժարանին տնօրէնը, կարդաց շահեկան տեղեկագիր մը, որով կը թուէր ներկայ հոգաբարձութեան տնօրինութիւններն ի բարւոքումն երկաւոր վարժարանին կացութեան։ Ցիշատակելի էր մանաւանդ մանկապարտէզի բացումն։ Արժանաւոր գոլեստիւք կը խօսէր Տիկին Անանա Խաչատրեան հովանաւորութեան վրայ։ Ցետոյ կարգաւ կոչուեցան վարժարանին չորս կարգի աշակերտներն և աշակերտուհիներն, և վարուց մասին ու ուսման իւրաքանչիւր ճիւղի մէջ անոնց կարողութեան ասպիճանն հռչակուելով, արժանաւորներուն պարգեւ տրուեցան գիրքեր, կաղամարներ և այլ դպրոցական առարկայներ, առ ծնողս ուղղեալ գոհունակութեան գրեր, և անխտիր ամենուն ալ վիճակացոյցներ։ Այս ընթերցումներ կ'ընդմիջուէին երգերով և աշակերտաց ու աշակերտուհեաց ճառերով ու տրամախօսութիւններով, որոց մասնակցեցան մանկապարտէզի փոքրիկ տղայքն իրենց մանկական երգերով և զուարճալի արտասանութիւններով, որք յաւանօտ բեմբասացութիւններէ եւ ինքնագովական կամ իրերագովական տաղտկալի եւ անհամ բացագանչութիւններէն աւելի ախորժով լսուեցան, և աւելի անկեղծապէս ծափահարեցան։ Ցետոյ, իբր հիւր հոն գտնուող Միհրան էֆ. Ցովհաննէսեան, ռամկախօս բանաստեղծն, զգածեալ շեչտերով ակնարկեց Խասգիւղի կրթական և ընկերական անցեալին ու ներկային, և յուսապրիչ խօսքեր ըսաւ Ս. Ներսէսեան վարժարանի ապագային նկատմամբ։ Աւելի կամ նուազ կրթական նիւթերու վրայ երկա՛ր ատենաբանութիւններ կարդացին Դ. Խաչիկեան և Ե. Տէվրիշեանցեան էֆէնտիք, և յուսարտ հանդիսին՝ խնդակցութիւնք ուղղուեցան պատուարժան Հոգաբարձութեան, որոյ ատենապետն է Միքայէլ էֆ. Ինճարեանցեան, և ուսուցչական ժիր մարմնոյն, որոյ ջանքերն անուշտ աւելի պիտի արդիւնաւորին մինչեւ տարեկան հանդէսը։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.— Կրթական և կրօնական նախարար Պ. Սբիւլէր օրուան մարդն է։ Կ'ըսուի թէ հանդուցեալ Թէնի տեղ Ակադեմիոյ անդամ պիտի ընտրուի. զի կղերին նկատմամբ իւր հաշտարար տրամադրութեամբք հաճելի եղած է Ակադեմիոյ կրօնասէրներուն։ Պ. տը Ֆրէսինէ 13 տարի առաջ Պէնէֆիցիդեան ուսումնասէր կրօնաւորներն արտաքսած էր Սոլէմի վանքէն։ Այս օրերս Պ. Սբիւլէր սոյն վանքը վերադարձուց նոյն միաբանութեան, որոյ գլխաւոր անդամը բաւական երկար ժամանակ հետէ կը զբաղին յօրինելու «Երաժշտութեան պատմութիւն, հին և նոր ժամանակաց մէջ»։ Ծայրայեղ արժատական լրագիրք կը հարուածեն Պ. Սբիւլէրի «Կղերասիրութիւնը»։ Բայց չափաւոր հանրապետական լրագիրք գոհ են։

ԵԳԻՊՏՈՍ.— Բիաղ փաշայի նախարարութիւնն հրաժարական տուաւ, և Խեդիվն ընդունեց։ Նոր նախարարութիւնը կազմելու պաշտօնն յանձնուեցաւ Նուբար փաշային, որ դարձեալ նախարարապետ եղաւ։

ՎԻՒՀԵԼՄ ԿԱՅՍՐ Վիեննայէ մեկնեցաւ դէպ ի Պերլին, նոյն համակրական ցոյցերով ողջունուելով բազմութեան կողմէ։ Երկրին կայսերք քանիցս պագուեցան կայսրանին մէջ։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ ԽՆԴԻՐԸ.—Դայլսթակը 46ի դէմ 159 քուէով մերժեց Ֆանից կոմսի այս առաջարկը թէ Տերութիւնը գնէ երկրին պէտք եղած ցորենն և որոշ գնով ծախէ ժողովրդեան, վերջին քսան տարիներու միջին գնէն մէկ երրորդ աւելի սահմանելով։ Քաբրիվի կոմս յայտարարած էր որ եթէ այս առաջարկ ընդունուի, իրեն անկարելի կ'ըլլայ օտար երկրաց հետ յարաբերութիւն տածել։

ԲՐԻՍՏՈՆԵԼՈՒԹԻՒՆՆ Ի ՁԻՆ.—Նանսիի գաւառին Հսիանֆան քաղաքին մէջ, Զինայիք կլակի տուին ֆրանսական միսիոնարութեան չէնքն, և գանակոծելէ ետքը բանտարկեցին Ֆրանսայի միսիոնարները։ Փէքինի ֆրանսական դեսպանը գոհացում պահանջեց։

ՁԱՐՆ հրոմարտակ մը հանեց, որով կայսերական Պանքան կ'արտօնուի ճիւղ մը հաստատելու Պուխարայի մէջ, պայմանաւ որ այն երկրին մէջ իւր ամեն գործառնութիւնները կատարէ ռուսական դրամով, թուղթ թէ մետաղադրամ։ Պուխարայի Էմիրն և Խիվայի Խանը, ռուսական խորհրդով, խնդրած են որ ռուսական լեզուի կանոնաւոր ուսում դաս տրուի սոյն երկու Խանութեանց գլխաւոր կրթարաններուն մէջ։

ՃԻՊՐԱԼԴԱՐԻ անդ. իշխանութիւնք Սպանիոյ կառավարութենէն արտօնութիւն խնդրած էին սպանիական հողին վրայ անուշ ջուրի աղբիւր մը ձեռք անցուցեալու։ Մատրիտի մէջ պատերազմական նախարարութեան բարձրագոյն խորհուրդը միաձայն որոշեց մերժել Անգլիացւոց պահանջումն։ Եթէ Անգլիոյ հետ պատերազմ ծագի, այսպիսի արտօնութիւն Սպանիոյ թշնամիներուն համար առաւելութիւն մը կրնայ ըլլալ։

ԱՆԳԼ. ՇՈՒՇԵՆԱՒՔ Պոռէզսի ժամանակ.—Անգլ. կառավարութիւնը Քինարտի, Բէնինչիուլըը էնտ Օրիէնդըլ և Քանատիրն Բասիֆիք երեք ընկերութեանց հետ պայմանագիր կնքած է, որով ասոնք պատերազմի ժամանակ անգլ. կառավարութեան տրամադրութեան ներքեւ պիտի դնեն իրենց լաւագոյն շոգենաւերէն 28ը։ Կառավարութիւնն այս շոգենաւուց 12ին համար 40 հազար լիրայի մօտ տարեկան նպաստ մը պիտի վճարէ ընկերութեանց։ Միւսներուն համար բան չպիտի տայ։ Այս շոգենաւեր աշխարհի ամենէն արագընթաց շոգենաւերն են, և պատերազմի ժամանակ սպառազինուելով, թշնամի ազգերուն շոգենաւերը գրաւելու կամ անդլ. մարտանաւուց պարէն հասցնելու պաշտօն պիտի ունենան։

ՈՒԿԱՆՏԱՑԻ անդ. հանդուցեալ պատուիրակ Սըր Ճէրըլտ Բորդրլի տեղեկագիրն հրատարակեցաւ, և ծանուցուցաւ թէ անդլ. կառավարութիւնն այն տեղեկագրոյն եզրակացութիւններն ի գործ պիտի դնէ։ Բան այսմ, անդլ. մայրաքաղաքի մը՝ Քամպէրանամէ՝ պիտի նստի Ուկանտայի մէջ, իւր տրամադրութեան ներքեւ ունենալով 13 անդլ. սպայ և 500 թուանցի զօրք։ Ուրիշ գործակատար մը պիտի կենայ Ֆիքոյու, 4 սպայով և 60 զինուորով։ Մինչեւ այս քաղաք և թերեւս մինչեւ Վիքթորիա Նիանզա լիճն երկաթուղի մը պիտի շինուի։ Ուկանտա, Ամբուլեան Ափրիկէ միւս երկիրներուն պէս անդլ. Ընկերութեան իշխանութեան ներքեւ պիտի չըլլայ, այլ ուղղակի պիտի ենթարկի Անգլիոյ թագաւորութեան։ Ի մի բան, Անգլիացիք իրենց մտած այս երկրէն դուրս ելնելու կամք չունին։

ՊՈՒԻՍԱՐԱՑԻ Էմիրն ի Ռուսիա այցելութենէն մեծապէս օգտուեր է։ Քաղաքակրթական ճաշակներ մուտ կը գտնեն տեղւոյն բարձրագոյն շրջանակաց մէջ։ Նոր պալատ մը պիտի շինուի եւրոպական ճարտարութեամբ, և ֆրանսացի ճարտարապետի մը տնօրէնութեան ներքեւ։ Երեկոյթներ տրուած են Ն. Բարձրութեան կողմէ։

ՍՊԱՆԻՈՅ մէջ Վիդորիայի և Ալէկսիայի կայարանաց միջեւ յանդուգն աւազակ մը մուտ հարաւային ճեպընթաց կառախմբին մէջ և Մանչէսդրի դբսուհւոյն արժեթղթոց ծրարը գողցաւ։ Բայց փախած պահուն շարագործը չոգեկառքերուն տակ ինկաւ և սրունքը ջախջախեցաւ։ Արժեթղթերն անզլիացի դբսուհւոյն ետ տրուեցան։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ.— Եալթայէ կը ծանուցուի թէ Ռուսոյ Խվալէյա զինուորական թերթին տնօրէն Լաւրենդիէվ զօրավարն հոն մեռած է։ Շատ մը զինուորական հրատարակութեանց հեղինակ է, 20 տարիէ ի վեր կը վարէր տնօրէնութիւնն յիշեալ թերթին որ ռուս բանակին պաշտօնական բերանն եղած է գրեթէ։

ՓԱՐԻԶԻ ՓՈՂԵՐԱՆՈՑՆ այս օրերս 375 հազար հաս երկու ֆրանքնոց կոխեց Զուիցերիոյ կառավարութեան հաշուոյն։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.— Ամերիկա-Ռիւռ.— Թեսալիոյ մէջ ի Ֆարսալա անցեալ շաբթուն բուռն պայքար մը տեղի ունեցաւ զօրախմբի մը և Զանաքաս հռչակաւոր աւազակին խմբին մէջ։ Աւազակ մը բռնուեցաւ, ուրիշ մը վիրաւորեցաւ, բայց միւսները փախան։ Սուլիս աւելի ահարկու աւազակը Թեսալիոյ արեւմտեան կողմն իւր շահատակութիւնները վերսկսաւ գարնան հետ։ Թրիքալայի մօտ գիւղապետի մը նամակ գրկելով, 15,000 տրահմի պահանջեց, մահուան սպառնալիքով։ Կառավարութիւնը նոր կազմակերպութիւն տուած է այս շարագործներն հալածելու պաշտօն ունեցող ջոկատներուն։

ԵԼՄՏԱԿԱՆԴ.— Քրէտի Ֆոնսիէ (Կալուածական Վարկ) Ֆրանսայի երկրորդ դրամատունն է. (առաջինն ըլլալով Պանք տը Ֆրանս)։ Իւր գործն է կալուածներու վրայ դրամ փոխ տալ։ Այս օրերս իւր պարտաթուղթ մէկէն ինկաւ 955 ֆր.ի, 15 ֆր. կորուսանելով, որովհետեւ տոկոսի սակէն ընդհանուր զեղչման պատճառաւ, այս հաստատութիւն եւս պարտաւորուած է իւր թղթոց տոկոսը զեղչելու։ Կ'ըսուի թէ իւր 4 % տոկոսաբեր 1882 ի պարտաթուղթին տոկոսը պիտի զեղչուի։

—Բանամայի ընկերութիւնը 60 միլիոնֆր.ի դրամագլխով վերակազմելու գաղափարը չյաջողեցաւ։ Բանամայի հաշուեյարգարին կողմէ կարգեալ մասնագիտաց յանձնաժողովն անգործադրելի հռչակեց նոր կազմուելիք ընկերութեան ջրանցի շինութեան ծրագիրն։ Մինչեւ իսկ եթէ յանձնաժողովց գաղափարը նպաստաւոր ըլլար, մարտի վերջը 60 միլիոն դրամագլխով ընկերութեան մը կազմակերպութեան պայմանը չիրագործուեցաւ։ Վեց ամիս մնացած է ընկերութեան պայմանաժամին լրանալուն, որոյ միջոցին եթէ ընկերութիւն մը չկազմուի ջրանցին շինութիւնն ի գլուխ հանելու համար, Դոլմպոյոյ կառավարութիւնն ըստ պայմանադրութեան պիտի իւրացնէ ընկերութեան բոլոր գոյքերն որք հոն կը գտնուին տեղւոյն վրայ և չեն կրնար տեղափոխուիր։

ՅԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 15 ապրիլ.—Երեսփ. Ժողովոյ մէջ, նախարարութիւնն ընտրական բարեկարգման ծրագիր մը մատոյց, որով կը ջնջուի այն օրէնք թէ տուրք վճարողները միայն ընտրական իրաւունք ունենան։ Պ. Պալֆուր յանուն ընդդիմադիր կուսակցութեան պահանջեց նախ բառնալ արգի անտեղութիւնն, հաւասար բաժանում մ'ընելով քաղաքական իշխանութեան, որպէս զի Խորհրդարանը ճշդիւ ներկայացուցիչ ըլլայ հանրային կարծեաց։ Ծրագիրն Ա. ընթերցմամբ ընդունուեցաւ, բայց վճռական ընթերցումն յետաձգեցաւ։

ՓԵՇԹԱ.— Ամուսնական ծրագրին առաջին 27 յօդուածներն ընդունուեցան։ Բարեփոխման առաջարկները մերժուեցան։

ՓԵԹԵՐՍԲՈՒՐԳ.— Զարեւիչն, իւր եղբայրներուն, իւր քրոջ և հօրեղբօրորդիներուն հետ Քոպուրկ գնաց, ներկայ ըլլալու Հէսի մեծ-դքսին ամուսնութեան Սաքսոնիոյ-Կոթայի Վիքթորիա իշխանուհւոյն հետ։

ԱԲԲԱՍԻԱ.— Գերմանիոյ Կայսրուհին Վենտիկ կ'երթայ։

ԲԱՐԼՍԲՈՒԼԻ.— Վիլհելմ Կայսր հոս եկաւ, մեծ-դքսին և դքսուհւոյն այցելութեան։ Ապրիլ 6/18ին Քոպուրկ կ'երթայ։

Վակտրան

ՂՈՒԱԹԻԱ, 4 Ապրիլ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

$ ամիս Լոնտրայի վրայ		110 $
3 » Փարիզի	»	22 75

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՈՂՈՔԱՅԻՆ

Երկ. երեկոյ զոց. (Մթազ. Դ. Սէրի)		25 39
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուելիս	»	25 38
Կէս օրին	»	25 37
Թանգիրներ Օսմանոյի եւրկ. Եղեկոյ.		— —
» » » »		— —

ԼՈՆԴՈՆԻ ԱՐԺԵԹԹԵՐՈՎ

Փոխան		38 50
»		37
»		27 30

ԲՈՒԴԱՊԵՍՏՈՒՄ

Ասպրէ Ալ. Գիւնէյ	Ամպղ. Լր.	— —
Քրէտի Ֆոնսիէ	»	7 20
Պանք տը Բէլճ	»	3 05
Օսմ. Շանմ է վարկ	»	4 10
Ռիմի	Օսմ. Ոսկի	19 07
Թրամուէյ	»	575
Օսմանեան Հովազդ. Ընկ	»	310
Ռումիլիի Երկաթուղի	Դր.	107 50
Բաձնենգոդ Լաւրիոն	»	39

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՖՈՐԹԻՆ

ԳԻՇԵՐ 2 14 Ապրիլ

Նոստոպական Ռանդ 3 %		99 20
» » Նոր 3 %		106 80
Օսմանեան յոգնագիր Մէրի Դ.		23 60
Օսմ. մարս. արժեթուղթ		503 75
Բրիտանական Թիւրք (1890)		— —
Օսմանեան երկաթուղի		108 25
» Ռէմիի բաժնեթուղթ		434 37
Պանք Օսմանի		626 87
Քրէտի Լիոնէ		712 50
Իտալական Ռանդ 5 %		76 55
Եգիպտական միացեալ		520 93
Զէր Լոնտրայի վրայ		25 170
Պանքիկ Օսմանեան (բանս. գիտակ.)		— —

ԼՈՆՏՈՆ, 14 Ապրիլ

Անգլ. բոնսոլիտ		100 06
Օսմ. » Մէրի Դ.		23 31
» » » Գ.		58 50
» » » Բ.		36 75
» » » Դ.		24 50
Օսմ. փոխառութիւն 1871	Դ.Կ.	101 50
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆթանս Լոն)	Դ.Կ.	102 50
Պանք Օսմանի		15
Այսրնի երկաթուղի		12 50
Գասպայի երկաթուղի		16 50
Եգիպտական միացեալ (ոչ նիզիկ.)		103 37
» առանձ. (բրնվիլէ՛ժիլ) 1890		— —
Տօմանիալ (փոխառ. Ռուսիոյ)		105 25
Հիլլենական 5 %		32
Փոխանակում Պրն Փարիզի վրայ		25 350

ՎԻԵՆԱ, 14 Ապրիլ

Փոխանակում Պրն Լոնտրայի վրայ		125 10
» Փարիզի	»	49 62
Օսմանեան Ռէմիի բաժնեթուղթ		215
» Երկաթուղի		52 30

ԹԻՒՐԻՆ, 14 Ապրիլ

Օսմանեան Երկաթուղի		103 20
Օսմ. Ռէմի		— —
Փոխանակում Պրն Լոնտրայի վրայ		20 330
» Փարիզի	»	80 90

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

ԲԱՐԻԶ, 14 Ապրիլ

Ֆրանսական Ռանդ 3 %		99 22
Եգիպտական միացեալ		— —
Օսմ. բոնսոլիտ Մէրի Դ.		23 60
Օսմ. Երկաթուղի		— —
Օսմ. Ռէմի		434 37
Օսմ. մարս. արժեթուղթ		— —
Բրիտանական Թիւրք		— —
Պանք Օսմանի		627 81

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ՇԱԲԱԹ

Վերջացող շաբթուան մէջոցին՝ Պոլսոյ առեւտրական հրապարակը գոհացուցիչ վիճակ մը չունեցաւ։

Կարմը ցորեն չի հասաւ, հետեւաբար վաճառում ալ չեղաւ։ 16,000 գրիւ կակուղ ցորեն հասաւ, որուն 10,000ը վաճառուեցաւ, 14½ էն 15½ ղրուշի, ըստ տեսակին։ Բնաւ գործ չեղաւ կիրքա և ազիմա ցորենները ուրուն վրայ, որոյմէ չի հասաւ։ 300,000 օխա եգիպտացորեն, Սև ծովու նաւահանգիստներէն բերուած, Եւրոպիոյ համար վաճառուեցաւ՝ օխան 17 ղրուշի։ Նմանապէս վաճառուեցաւ 3000 քիլէ գարի, 8-8½ ղրշ. էն։ Գործ չեղաւ հաճարի և վարսակի վրայ, որոց գիներն են՝ առաջինն օխան 18 և երկրորդինը 20 փարայ։

Գալով ալիւրին, 130 պարկ Վառնայէն հասաւ և բարդուելով նախապէս գտնու

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կը յիշուի թէ Բերայի պարտուց հատուցման յանձնաժողովոյ գիւանը անցեալ չորեքշաբթի օր Քաղաքական Ժողովին ներկայանալով՝ յայտնած էր թէ իր ամբողջութիւնը կորուսած է և հրաժարական մատուցած էր։ Քաղաքական Ժողովն անընդունելի գտած էր յանձնաժողովոյ հրաժարականն, իսկ Նոր Թատրոնին տեղ կառուցուող կալուածին ամբողջացման խնդրոյն համար ո և է տնօրինութիւն ընելէ առաջ որոշած էր որ կիրակի օրը Բերայի Ս. Երրորդութեան եկեղեցւոյն խորհրդարանին մէջ ժողով մը գումարուի խորհրդակցութիւն մը կատարելու և արդիւնքը յայտագրելու համար Վարչութեան։

Արդ, սոյն գումարումը տեղի ունեցաւ երէկ։ Բերայի թաղեցիներէն տասը ծանօթ ազգայինք հրաւիրուած էին, որոցմէ ներկայ էին՝ Նուրեան էֆէնտի, Աւետիս էֆէնտի Գօլչեան, Գրիգոր էֆէնտի Կիւմիւշկիրան և Սիմաւոնեան էֆէնտի։ Անոնց էֆէնտի Հաճեան նամակաւ յայտնած էր իր բացակայութիւնը։ Քաղաքական Ժողովոյ կողմէն եկած էին դեր-ատենապետ Տիգրան էֆէնտի Եուսուֆեան և Ասատեան ու Բարաղամեան էֆէնտիները, և Տնտեսական Խորհրդոյ կողմէ՝ ատենադպիր Աւետիս էֆէնտի Թէնկըրեան։ Ներկայ էին նաեւ Թաղական խորհուրդն իր ամբողջութեամբ և պարտուց հատուցման յանձնաժողովոյ անդամները։ Ժողովին ատենապետեց Եուսուֆեան էֆէնտի։

Պարտուց բարձման յանձնաժողովը նորակառոյց չէնքի վիճակին վրայ ինչպէս նաեւ եղած ծախքերու մասին տեղեկութիւններ հաղորդեց, որոցմէ կ'երեւի որ մինչեւ ցարդ ծախք եղած է 11,000 ոսկի և չէնքին աւարտման համար իբր 3500 ոսկւոյ պէտք կայ տակաւին։ Ներկայիս կարծեաց փոխանակութիւն մը կատարելէ ետք համաձայնեցան բանաձեւի մը վրայ, որուն իմաստն է հետեւեալը.

Ըստ որում յիշեալ շինութիւնը սկսուած գործմ'է և օրինաւորութեան սահմանին մէջ արտօնուած, պէտք է որառաջ տարուի և աւարտի։ և ըստ որում Վարչութիւնը իր արտօնութեամբ կատարել տուած էր այս մասին եղած կարգադրութիւնները, իրեն կը մնայ՝ խնդրուած վարկը տալով՝ յանձնաժողովը գործելու կարող վիճակի մէջ դնել։

Այս բանաձեւ պիտի մատուցուի Վարչութեան։

Երէկ, Բերայի Ս. Երրորդութեան եկեղեցւոյն մէջ տեղի ունեցաւ Գեր. Մաղաքիա եպիսկոպոս Օրմանեանի հօր՝ Անտոն էֆ. Օրմանեանի յուղարկաւորութեան հանդէսը, որուն կը նախագահէր Գեր. Բարթուղիմէոս արքեպիսկոպոս, շրջապատուած բազմաթիւ վարդապետներէ և քահանաներէ։ Դագաղը որ ծածկուած էր բազմաթիւ պսակներով, ընդ որս Օրմանեան Սրբազանի կողմէ դրկուած գեղեցիկ պսակ մը, հանգուցեալին ընակարանէն փոխադրուեցաւ Եկեղեցի և անկից առաջնորդուեցաւ Շեշլիի ազգ. գերեզմանատունն ուր հանգուցեալին մարմինն ամփոփուեցաւ ընտանեկան դամբարանին մէջ։

Մեր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնենք Գեր. Օրմանեան Սրբազանին և բոլոր Օրմանեան ընտանիքին՝ իրենց կրած այս կորստեան համար։

Կը յիշուի թէ 1864ին մեռնող բարեյիշատակ Կարապետ աղա Գալատեանի ժառանգորդք, նաև հանգուցեալ Եղիազարեանց ժառանգորդք դատ բացած էին Եգիպտոսի Հայոց առաջնորդարանին դէմ, թէ այս դատ Գահիրէի խառն դատարանի նախնական ատենի առջեւ տեսնուած և ի նպաստ ազգին վճռուած էր անցեալ տարի և թէ յետոյ դատախազք տարած էին զայն Ազգանգրիոյ նոյն դատարանի վերաքննիչ ատենին առջեւ։ Գոհութեամբ կիմանանք Գահիրէէն մեզ գրուած նամակէ մը թէ նոյն ատենն եւս մարտ 23ին արձակեր է իր վճիռն ի նպաստ մեր Առաջնորդարանին։

Վերաքննիչ ատենի սոյն վճիռը վերջնական կրնայ նկատուիլ, վասն զի Եգիպտոսի խառն դատարանք վճռարեկ ատեան չունի։ Վերաքննիչ ատենին մէջ եւս յիշեալ վճիռը վերաքննութեան ենթարկելու համար (խոթէ մահմէտ) օրինական կարգ մը պարագաներ պէտք է գոյութիւն ունենան և ըստ կարծեաց օրէնսգէտներու՝ այդ պարագաներէն ոչ մին կրնայ ցոյց տրուիլ այս դատի մէջ։

Կարապետ աղա Գալատեանի մահէն յետոյ 30 տարուան շրջանի մը մէջ Գահիրէի առաջնորդարանը խիստ շատ ըզբաղած է անոր կտակէն և ժառանգութենէն ծագած խնդիրներով և դատերով։ Ուրախ ենք որ խառն դատարանի յիշեալ վճիռը կուգայ վերջնական կերպով փակել այդ խնդիրներ և դատեր, որք եթէ հակառակ կերպով վճռուէին՝ առաջնորդարանի եկամտական վիճակը մեծապէս պիտի խախտէր։

Սոյն դատը առաջ վարելու համար Եգիպտոսի առաջնորդ Գեր. Տ. Գէորգ Ծ. Վ. Իսթիւճեանի և տեղւոյն ազգ. վարչական մարմնոյ յարատեւ ջանքերն ու աշխատութիւնները գոհունակութեան արժանի են։

Ազգ. կոյս Հռիփսիմէ Թայիրեանց այս առաւօտ այցելեց Մայր եկեղեցւոյ երկսեռ վարժարաններն և յոյժ շահեցաւ։

Գումգաբուի և միացեալ թաղից Աղքատասէր ընկերութեան ի նպաստ կազմակերպուած թատերական ներկայացումը տեղի ունեցաւ երէկ ի Բերա, յաջող և արդիւնաւոր կերպով։

Վաղուան թուով առանձին յօդուածով պիտի խօսինք այդ ներկայացման ու Աղքատասէր ընկերութեան վրայ։

ՀԵՌԳՐԻՆ ՀՈՒՐՆԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆԻ. — Աքեսի նախնական դատարանի պատժական ճիւղին նախագահ անուանեցաւ Ահմէտ Արիֆ էֆէնտի, նախորդ նախագահ պատժական ճիւղի նախնական դատարանին Համսի, և իրեն յաջորդեց Շաքիր էֆէնտի, նախորդ նախագահ պատժական ճիւղի նախնական դատարանին Աքեսի։ Գրուեցաւ նոյն տեղերու կառավարիչներուն որ այդ պաշտօնեայք կատարեն օրինական երդումը։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ կայս. Թիկնապահ և Բ. զօրաբանակին Թնդանօթաձիգ զօրաց հրամանատար և զէնքերու քննիչ Միրլիվա Շաքիր փաշայի։

Լիւգալթի ոսկի չքադրամ՝ փարոսներու վարչութեան քննիչ Գ. Էմիլ Գոտուիի։

ՀԻՒԱՆԴԻԹԻՆԵՐ.—(Պաշտօնական Զեկոյցներ) Ապրիլ 1ի ուրբաթ օրուան ժամ 6էն մինչեւ ապրիլ 2ի շաբաթ օրուան ժամ 6, մայրաքաղաքիս մէջ քոլերայէ ոչ դէպք պատահած է և ոչ ալ մահ։ Առաջուան բռնուածներէն մէկ ապաքինած է (Գուգկունճուգ, Բանտելի Իրիսթօ, քէօսէլէճիի աշակերտ)։

* * *

Ապրիլ 2ի շաբաթ օրուան ժամ 6էն մինչեւ ապրիլ 3ի կիրակի օրուան ժամ 6, մայրաքաղաքիս մէջ քոլերայէ դէպք պատահած է, որ է ի Պէօյլուքտէրէ՝ Ավրամ Տավիտ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ. — Ադրիանուպոլոյ կուսակալութիւնը հեռագրած է թէ մարտ 31ին Միւրէֆթէի Միկան գիւղին մէջ քոլերայէ մէկ դէպք և առաջուան բռնուածներէն մէկ մահ։ Ապրիլ 1ին նորէն չորս դէպք և առաջուան բռնուածներէն մէկ մահ։

—Այդ գիւղը քարանթինայի չղթայի տակ առնուած է և դուրս ելնողները տասն օր քարանթինա պիտի սպասեն։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ. — Վեհ. Սուլթանն հրամայած էր Պայրամի տօնին առթիւ ազատ արձակել զինուորաց ու ոստիկան-զինուորաց սպայներէ և անհատներէ բանտարկեալներէ անոնք, որք իրենց պատժոյն երկու երրորդ մասն աւարտած են։ Կայս. սոյն իրատէն ամէն կողմ հաղորդուելով բարեմաղթութիւնք եղած են վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։

ԻՄԹԻԱԶԻ ՇՐԱԳՐԱՄ.—Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է Իմթիազի ոսկի չքադրամ շնորհել կայս. անձնական Գանձուն հաշուակալ Հաճի Հաքըզ Իպրահիմ էֆէնտիի։

ԿԱՅՍ. ՆԵՐՈՒՄ.—Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է Ներում շնորհել՝ դրամանենգութեան համար տասը տարիէ ի վեր Տիարպէքիրի բանտին մէջ բանտարկուած Սիմոն անուն անձի մը՝ հիւանդոտ ըլլալուն համար։

Բ. ԴՐԱՆ դիւանատան կողմէ պատրաստուած վիճակագրութեան մը համաձայն՝ անցեալ 1309 տարւոյ մարտէն մինչեւ փետրուարի վերջը՝ մէկ տարուան մէջ՝ նոյն դիւանատունը հատած և արձանագրուած են 78,229 պաշտօնագրեր։ Ասոնց 5200ը կը պարունակեն կայս. Իրատէներ, 1075ը՝ Վեհ. Սուլթանին մատուցուած և յետոյ Բ. Դուռը դրկուած ազերսագրեր, 3082ը՝ Պետական Խորհրդոյ կողմէ պատրաստուելով գործադրութեան համար մատուցուած տեղեկագրեր, 19,916ը՝ կառավարական պաշտօնատանց և նահանգայ ուղղակի պաշտօնագրեր և եպարքոսական գրեր, 17,399ը կառավարական պաշտօնատուներէ և նահանգներէ եկած պաշտօնագրեր, 1992ը՝ դուրսերէն դրկուած ազերսագրեր, 6907ը՝ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին մատուցուած ազերսագրեր, 5138ը՝ նահանգներն և այլեւայլ տեղեր դրկուած հեռագրեր։ 8448ը՝ նահանգներէն, գաւառներէն և այլեւայլ կողմերէ եկած հեռագրեր, և 8972ը պաշտօնագրեր, որոց համառօտութիւնները պատրաստուելով մատուցուած են։ 78,229 պաշտօնագրերու 32,617ը կառավարական պաշտօնատանց կը վերաբերին, 14,590ը՝ նահանգներու և 3794ը՝ այլեւայլ տեղերու։

ԿԱՐՆՈՅ Իտարէի ժողովն և պաշտօնատարք երախտագիտութեան ուղերձ մը դրկած են Վեհ. Սուլթանի այն հայրական հոգածութեանը համար, որով իր մասնաւոր արկղէն հինգ հարիւր ոսկի շնորհած էր ի նպաստ Կարնոյ սովելոց։ Այդ ուղերձով ջերմ բարեմաղթութիւններ եղած են վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։

—Կարինէն կը գրեն թէ կարօտելոց յատկացեալ 70,000 քիլէ ցորենէն մինչեւ հիմա 10,000 քիլէ տարուած է հոն եւ 10,000 ալ Բաբերդ կը դանուի։ Թէեւ ամէն չանք եղած է մնացեալ արմտեաց փոխադրութեան համար, սակայն ձմեռուան սաստկութեան պատճառաւ անկարելի եղած է, որով փոխադրութիւնը ապրիլին յետաձգուեր է։

—Կարնոյ ձմեռը տակաւին կը շարունակէ և բոլոր ճամբայները գոցուած են։ Գիւղերու մէջ անասնոց ուտեստին համար նեղութիւն կը քաշուի։ Սակայն դիտուած է թէ այս կարգի սաստիկ ձմեռներու միջոց բարեբեր տարիներ յաջորդած են, ուստի կը յուսացուի թէ այս տարի հունձքերու առատութիւն պիտի ըլլայ։

ՄԱԼԻԾԷի պաշտօնատան մէջ շաբաթ օրը երմնական խնդրոց վրայ խորհրդակցութիւններ կատարուեցան։ Երմնական Վսեմ. նախարարին, Օսմ. Պանքայի տնօրէն Գ. Լաֆիւանդի և Հանրային Պարտուց վարչական ժողովոյ նախագահ Գ. Վինսընդ Բայլարտի միջև։

ՊՕՆԿՕՎՍԿԻ ՓԱՇԱ՝ Փարիզի առողջապահական համաժողովոյ գործառնութեանցը վրայ ծրագիր մը պատրաստելով մատուցած է ձեռնհաս իշխանութեան։

—Պոնկովսքի փաշա Եէնիգիւղի և Թարապիայի մէջ կատարած քննութեանց նկատմամբ տեղեկագիր մատուցանելով ձեռնհաս իշխանութեան, առողջապահական ինչ ինչ միջոցներ առաջարկած է։

ԴԵՍՊԱՆԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ. — Աւստրիական դեսպան Պառոն Ֆոն Բուլիչ այս իրիկուն արձակուրդով Վիեննա պիտի ուղեւորի։ Դեսպանին բացակայութեանը միջոցին գործակատարի պաշտօնը պիտի վարէ Պառոն տը Գալ։

—Սերպիական նախորդ դեսպան Պ. Վէլիմիրովիչ երէկ իրիկուն Պելկրատ ուղեւորեցաւ։ Ցժամանումն նոր դեսպանին, գործակատարի պաշտօնը պիտի վարէ առաջին թարգման և խորհրդական Պ. Թադէոս Թէրխան։

Պ. Վէլիմիրովիչ շաբաթ օրը Բ. Դուռն երթալով իւր հրաժեշտի պաղոնը մատոյց Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն և Արտաքին գործոց Վսեմ. նախարարին։

—Հոլանտական նոր դեսպան Պ. Վան Բիէրշիլ առաջին թարգմանին հետ շաբաթ օրը Արտաքին գործոց նախարար Վսեմ. Սայիտ փաշի ապարանքը գնայ ի Նշան Թաշ և իւր յանձնարարագրոց պատճէնը մատոյց։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ՝ իր շաբաթական նիստը գումարեց ուրբաթ գիշեր, ի Բերա, Տօքթ. Սիօթիսի նախագահութեամբ։ Նախորդ նիստի ատենագրութեան ընթերցումէն ետք, որոյ մասին դիտողութիւն եղաւ որ վիճաբանութիւնները աւելի մանրամասն արձանագրուին, Տօքթ. Լօրօթէթիս խօսեցաւ նորածիններու թարախային աչացաւին վրայ, որ վիճաբանութեան նիւթ եղած էր նախորդ նիստի մը մէջ, և ըսաւ թէ ծննդաբերութենէն առաջ և ետքը պէտք չէ ապանեխական լուացումներու ենթարկել ծննդարեր մայրը։ Քանի մը դերմանացի բժիշկներէ վկայութիւններ առաջ բերաւ։

Տօքթ. Պիսթիս այս կարծիքէն չէ՝ ի մասին բժշկաց կողմէ ի գործ դրուած ապանեխական լուացումներուն և կրսէ թէ գերմանացի բժիշկներուն արգելքը կը վերաբերի դայակներուն որոնք չեն գիտեր այդ լուացումները կատարել։ 1893ին Շերէտի հրատարակած երկին մէջ բացատրուած է թէ այս լուացումները պէտք է կատարուին մանաւանդ այն ատեն, երբ փոխանցիկ ախտ մը կը վախցուի։

Տօքթ. Սեղբոսեան խօսելով մայրաքաղաքիս մէջ յաճախակի պատահած ժանտատենդի (Ռէյֆ) դէպքերուն վրայ, եզրակացուց թէ այդ հիւանդութիւն մահացու հանգամանք մը ունի և թէ նոյնքան յաճախադէպ է այստեղ որքան Եւրոպայի մէջ։

Տօքթ. Զալիֆիանօ, որ առողջապահական վարչութեան ամերիկեան պատուիրակն է, մայրաքաղաքիս քանի մը հիւանդանոցներու և ամերիկեան գաղթականութեան վիճակագրութեան վրայ հիմնուելով, կրսէ թէ այստեղ ժանտատենդի դէպքերուն հագիւ 100ին 4ը մահացու են։ Տօքթ. Աբէսթօրիսէս ուրիշ հիւանդանոցներու վիճակագրութիւններն առաջ բերելով կ'եզրակացուցնէ թէ անոնց մէջ 100ին 5է այս թիւը։ Ըստ Տօքթ. Նարլիի, ժերէմիա հիւանդանոցին մէջ պատահած մահերու թիւը շատ պակաս է քան Տօքթ. Սեղբոսեանի այցելած հիւանդանոցներունը։ Մաւրոյեէնի փաշա այն կարծիքէն է թէ ժանտատենդը կը փոփոխուի տարիներուն համաձայն և թէ ընդհանուր վիճակագիր մը և բազմաթիւ ուսումնասիրութիւններ պէտք են՝ վճռական կերպով լուծելու համար խնդիրը։ Գալով՝ Կ. Պոլիս այցելող օտարականներուն մէջ այդ հիւանդութիւններէն պատահած մահերուն, ժողովականներէ մեծագոյն մասն այն կարծիքէն են թէ անոնց մէջ շատ աւելի է մահացու դէպքերու թիւը քան Կ. Պոլսոյ բնակիչներուն մէջ։

Տօքթ. Լօրօթէթիսի առաջարկութեամբ, որոշուեցաւ յետաձգել այս խնդրոյն վիճաբանութիւնը, որպէս զի վիճակագրական նոթեր ի ձեռին կարելի ըլլայ վերսկսիլ զայն։

Յետոյ, Ցունաց եէտի-Գուլէի հիւանդանոցին վիրաբոյժ Տօքթ. Պալլաս տեղեկութիւններ տուաւ այդ հաստատութեան մէջ ի գլուխ եղած վիրաբուժական ծանր գործողութեան մը վրայ որ յաջողապէս կատարուած էր։ 65 տարեկան մարդու մը մարմնոյն վրայէն հանուած էր խոշոր ուռ մը որ գոյացած էր 15 տարիէ ի վեր։ Այս առթիւ քանի մը մասնագիտական դիտողութիւններ ուղղեց Տօքթ. Սեղբոսեան։ Նոյն նիւթին վրայ քանի մը զեկոյցներ ալ ըրաւ Տօքթ. Ճէվիզ պէյ։

ՁՄԵՌՆ Ի ԳԱՒԱՌՍ։—Վանէն եկած հեռագիրներու նայելով՝ անցեալները տեղացած յորդահոս անձրեւներէն գոյացած հեղեղներ Վանայ նահանգին մէջ մեծամեծ վնասներ պատճառած են։ Վանայ քաղաքին մէջ փլած են 150 տուներ, պարտէզի պատեր (ընդ ամենը 650 կանգուն), սըրճարան մը, 10 խանութ և 5 կամուրջ։ Մասամբ փլած են 458 տուներ։ Մեծ արտ մը, ուր երկու հարիւր քիլէ սերմ ցանուած էր, աւազի տակ մնալով աւրուեր է։

Աբճէչի մէջ փլած են 51 տուներ և 70 տուներ ալ թեթեւ վնասներ կրած են։ 30 տուներ ալ փլչելու վտանգ կ'սպառնան։

Առիւճավազի մէջ հեղեղներու սաստկութենէն 600է աւելի տուներ ու ախոռներ հիմնայատակ կործաներ են։ Երկու մարդեր մեռեր են։ 165 անասուններ կորեր և մեծ քանակութեամբ կարասիներ փլատակաց տակ մնացեր են։

Կեսվաշ գաւառակին մէջ տլ բնակարաններ փլած և շատ մը անասուններ կորած են։

Կեսվար գաւառակին մէջ մէկ քանի օր անձրեւ տեղալով մէկ քանի չէնքեր վնասուեր են և հեռագրատունը բոլորովին փլեր է։

Շատ մը տեղերու մէջ ջուրերը լճացեալ վիճակի մէջ ըլլալով երթեւեկութիւնք դժուարացած և թղթատարական առաքմունք ալ յապաղած են։

Ողողումներէն վնասուած ժողովուրդը մօտակայ գիւղերուն մէջ պատսպարուելով և իրենց ամէն պէտքերն հոգացուած ըլլալով՝ բարեմաղթութիւններ ըրած են վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։

Նահանգին կողմէ յատուկ պաշտօնեայներ դրկուած են այդ տեղերն եղած վնասները քննելու և տեղեկագրելու համար։

Նոյնպէս ողողումներ պատահած են Կարնոյ, Տիարպէքիրի, Պաղատի ու Մուսուլի կողմերը, սակայն տակաւին մանրամասն տեղեկութիւնք առնուած չեն։

—Մարտ 16էն 18 Կարնոյ ու շրջակայից մէջ ձիւն տեղալով երեք կանգուն բարձրութեան հասեր է։ Ձիւնախառն փոթորիկներու պատճառաւ երթեւեկութիւնք դադրած են։ Թղթատարներն ուշ պարտաւորուած են կենալ։

Պայազիտի գաւառին ու շրջակայից մէջ ալ նմանը չտեսնուած եղանակաւ փոթորիկներ ծագելով ձիւն տեղացեր է։ Շատ մը տուներ փլեր և անասուններ կորեր են։

Կուսակալ Հապգը փաշա պաշտօնեայներ դրկած է ամէն կողմ պատահած վնասներու ատիճանն ստուգելու համար։

Այն ածիւռ, որոց տուները փլչելով բացը մնացած էին, պատսպարուած և անոնց բոլոր պիտոյքներն հոգացուած ըլլալով բարեմաղթութիւններ եղած են վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՍ։— Բէյժիի հանգուցեալ ընդհանուր տնօրէն Պ. Ֆոնտիի հոգւոյն համար պատարագ պիտի մատուցուի առաջիկայ հինգշաբթի, Սէնթ-Խորի եկեղեցւոյն մէջ, ի Բանկալթի։ Ներկայ ապրելք պէտք է նկատել իբր հրաւիրագիր։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՆԵԱՆ։—Պարսիկ կառավարութիւն Առ-Ժամ Լ Աբեգեան պատուանշանի երկրորդ աստիճանը նուիրած է Պաղտատի կեդրոնական Նախ. Ազգ. էֆէնտիին։ Կայս. Իրատէ մը արտօնած է այդ պատուանշանի գործածութիւնը։

ՆՕՎՐՕՍՍՈՒԹԻ օսմանեան հիւպատոսը մեռեր է։

ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԱՑ յունաց նախորդ Պատրիարք Տ. Նիկոմիդոս ծանրապէս հիւանդ է։

ՆԻԿՈՄԻԴԻԱՅԻՆ կը գրեն թէ Պէյլիւբ Տէրպէնտի և Սապանճայի միջեւ գտնուած երկաթուղւոյ գծին պահպանն սպաննուեր է անծանօթ անձերու կողմէ։

ՇԻՐԲԷԹԻ Խարբէրդի և Պոլսոյ նամակատան տնօրէնին միջեւ պայմանագրութիւն մը պիտի կնքուի որպէս զի Մարմարայի ծովեզերեայ յատուկ թղթատարական պայուսակներու փոխադրութիւնը Շիրբէթի չղեռնաւերը կատարեն։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ Դքան մէջ յանձնաժողով մը կազմուած է հարկ եղածն ի գործ դնելու համար, որպէսզի զինուորական բոլոր փոխադրութիւնք Մախսուսէի չղեռնաւերուն միջոցաւ կատարուին։ Յանձնաժողովն իւր որոշումը տուած է որ Սպարապետութեան կողմէ վաւերացած է։

ԴՈՏԱՐԱՆՔ.— Եղեռնադատ ատեանը առաւօտները ժամ 4ին բացուելով ժամ 5ին դատավարութեանց պիտի սկսի։

—Բերայի պատժական ատեանը առաւօտները ժամ 5ին պիտի բացուի և դատերը ժամ 6ին պիտի սկսին։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհուրդն աւարտած է իւր խորհրդակցութիւններն ի մասին Սկիւտարի Գասաբէօյի Ջուրի ընկերութեան կանոնագրոյն, որուն մէջ ինչ ինչ բարեփոխութիւններ է գործ դրուած են։ Տեղեկագիրը մատուցուած է Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին։

ԾՈՎԱՑԻՆ նախարարութեան մէջ յանձնաժողով մը կազմուած է՝ Մախսուսէի վարչութեան շրջեւաւերն աւելի կանոնաւոր վիճակ մը վերածելու մասին խորհրդակցութիւններ կատարելու համար։

ԳԻՒՂԱԳՈՆԱՑՈՒԹԻՒՆ.— Պէօյիւքտէրէ, Սարբեար, Էրէնքէյ և այլ տեղեր գիւղագնացութեան համար այժմէն բազմաթիւ տուներ վարձուած են, որով վարձքերն հարիւրին քսան հավելմատութեամբ աւելացած են։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ մաքսատան անտուկէն կատարուած գողութեան մասին հետեւեալ տեղեկութիւնք առնուած են։ Անտուկին մէջ գտնուած գրաւներն, ըստ սովորութեան ամէն իրիկուն ապրանքներու մթերանոցը արկղի մը մէջ կը պահուին և մթերանոցի երկու դուռները՝ մին ցամաքի ու միւսը ծովու կողմէն՝ կը գոցուին։ Կերեւի թէ գողերը ներս մտած են ծովու կողմին դուռնէն, զոր բացած պէտք է ըլլայ՝ մը-թերանոցին մէջ առաջուանէ պահուտած մարդ մը և գրաւները առնելէ յետոյ այդ ճամբով փախած են։ Գողցուած 60,000 դրուշէն զատ, անտուկին մէջ չորս հինգ հարիւր դրուշի չափ զումար մ'ալ կար, որ չէ գողցուած։

Արկղակալը ձերբակալուած ըլլալով այդ պաշտօնն առժամաբար կը վարէ Մաքսային վերատեսչութեան արկղապահներէն Իզզէթ էֆէնտի։

ԱՐԵՒ. ՐՈՒՄԷԼԻի մարտ ամսուան հարկը վճարուած է Օսմ. Հանրային Պարտուց վարչութեան։

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՐԿԱԾ.— Իտալական Ազիզ առագաստանաւը Զէրիկօ կղզին մօտ կարնուելով յունական Իվանիէլիոպուլօ առագաստանաւին, այս վերջինը ընկղմեր է։ Ինը նաւաստիներէն 5ը ազատուեր են իտալական առագաստանաւուն կողմէ որ զանոնք Կ. Պոլիս պիտի բերէ։ Զէրիկօի իշխանութիւնք հեռագրաւ իմացուցեր են այս այս արկածը Կ. Պոլսոյ հելլենական հիւպատոսարանին, որպէսզի երբ իտալական առագաստանաւը այստեղ հասնի, արկղելի տակ առնուի, բացուելիք դատաստանին համար։

ՈՂՋՈՒԱՀԱՄԱՐ.— Մարտ տասոյ սկիզբէն բոլոր նահանգաց մէջ ուշխարհամար կատարուելով այս տարի ուշխարաց թիւն աւելի եղած է՝ բազդատմամբ նախորդ տարւոյն։

Գ. ՁՕՐԱԲԱՆԱԿԻՆ զինուորական ատենին նախագահ Միրլիվա Համտի փաշայի Թէրիգութեան ատենի տրուած և 33րդ զօրաբաժնին հրամանատար կարգուած է։

ԱՔՍՈՐ.— Ոստիկանութիւնը հեռաւոր վայրեր աքսորեց տանը-հինգի չափ վաղեմի չարագործներ ու թափառաշրջիկներ։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ նախարարութեան կողմէ երեք տարի առաջ իրենց ուսումը կատարելու համար Ֆրանսա ու Գերմանիա դրկուած տասնըչորս երիտասարդներէն Նէսիպ ու Բէֆիզ էֆէնտիները Կրիմեօնի երկրագործական վարժարանին մէջ իրենց ուսումն աւարտած և վիլայեան տասցած ըլլալով, ճամբայ եղած են մայրաքաղաքս գալու համար։

ԱԹԷՆԻի օսմանեան դեսպան Կատան էֆէնտի Արտաքին գործոց նախարարութեան մատուցած է վիճակագիր մը, որ ցոյց կուտայ 1892ին Ցունաստանի առեւտրական գործառնութիւնները տասը երկիրներու մէջ։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆի ֆրանսական նաւատորմը, որ Կրէտէէն ճամբայ եղած է, Հռոդոս պիտի հանդիպի և անտի Պէյրութ պիտի երթայ։

ԳԱՎԱԼԱՅի մէջ կաթոլիկներու յատուկ եկեղեցւոյ մը կառուցման համար կայս. Իրատէով արտօնութիւն շնորհուած է։

ՌԻՈՍի առջեւ չինուելիք նաւահանգիստին խնդիրը նախարարաց Խորհրդոյ վերջին նստի մէջ նկատողութեան առնուելով, թուղթերը վերադարձուած են Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան՝ քննելու և տեղեկագրելու համար թէ ներկայացող մէկ քանի խնդրագիրներէ որո՞ն առաջարկն աւելի համապատասխան է եւրոպական գանձուն շահուցը։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.—Անցեալ մարտ ամսուն մայրաքաղաքիս ու արուարձանաց մէջ ընդամենը 1311 մահեր պատահած են։

Մարտ 26էն մինչեւ ապրիլ 1, մէկ շաբթուան միջոցին մայրաքաղաքիս ու արուարձանաց մէջ 298 մահեր պատահած են, որոց 141ն այր և 157ը կին։ Ասոնց 169ն իսլամ են (79 այր, 90 կին) 110ը՝ քրիստոնեայ (54 այր, 56 կին) և 19ը՝ հրեայ (8 այր, 11 կին)։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ Բերայի Տօլապ Տէրէսի թաղին մէջ Խաչիկ անուն սափրիչ մը ձերբակալեց, որ առանց վկայական ունենալու բժշկութիւն ընելով, Քօսթի անուն մարդու մը գեղ տուած և մահուանը պատճառ եղած էր։

ՅՈՅՆ ԲԱՐԵՐԱՐՔ. — Պ. Բաւլի Սթեֆանօվիչ իւր եղբօր Պ. Յանի Սթեֆանովիչի անունովը՝ երեք հարիւր ոսկի տուած է Բերա յոյն կանանց բարեգործական ընկերութեան։

ԹԱՀՏԱԳԱԼԷի կողմը վաճառական Պոտասքիի սպասաւորն Իսաք՝ իւր տերոջը կողմէ ուրիշի մը յանձնուելու համար տրուած 70 ոսկւոյ գումարը գրպանելով փախեր է, սակայն քիչ յետոյ բռնուելով ոստիկանութեան յանձնուեր է։

ՍԷԼԱՆԻԿի Սէրէզ գաւառին մէջ գտնուած արծաթախառն կապարի հանքին շահագործման համար 99 տարուան մեծնաշնորհ տրուած է Մէհմէտ Վահիտ եւ Ապտիւրրահման Շատան պէյերու։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարարութիւնն որոշած է բարեփոխել նահանգաց երկրորդական վարժարաններու ուսմանց ծրագրերն։ Առ այդ յանձնաժողով մը պիտի կազմուի։

ԴԱՄԱՍԿՈՍ — Հօրանի երկաթուղւոյ գծին շինութիւնն աւարտած ըլլալով, ընկերութիւնը դիմած է Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան, այդ գծին առժամեայ ընդունելութիւնը կատարելու համար։

ՀԱԼԷՊԱԼԷի անասնաբուժական վարժարանի շրջանաւարտներէն տասներկուքը Պրուսիոյ հանանգը պիտի զրկուին գործադրելու համար անասնոց առողջապահութեան վերաբերեալ կանոնագիրը։

ԴԱՂԹԱԿԱՆԸ.—Շաբաթ օրը Վառնէն մայրաքաղաքս եկան Բուլգէլիցի 49 իսլամ գաղթականներ, որք Պրուսիոյ նահանգը դրկուեցան, հոն բնակութիւն հաստատելու համար։

ՎՈՍՓՈՐԻ ՇՈՓԵՆԱՒՈՐԵՐԸ

Շիրբէթի Խայրիյէի շոգենաւուց գարնան եղանակի երթեւեկութեան նոր ժամանակացոյցը հրատարակած ենք այս օրուան Դ. Երեսին մէջ։

ԹՕՄԱՍ ՈՒԻԼՍՐՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿ.

Իսկոյն շոգենաւը, նաւապետ Ուոզրն, ընդհանուր վաճառքով Հրէն հոս կ'ըսպասուի առաջիկայ շաբաթուան։

ԱԳԱՌԻԿ ՀԱՅԹԱՅԹՈՒՄ ԳԻՐԵՐՈՒ

ՊԱՅՄԱՆԸ ՎԱՃԱՌՄԱՆ

Գիրքերը կը տրուին Փարիզի գնով

100 ֆրանքէ և ասկից պակաս ամէն յանձնարարութեան համար վճարումը պիտի ըլլայ ամսական

ՀԻՆԳ ՖՐԱՆԳ

Փոխադրութեան ծախքը գնողին վրայ է։ Մեզ հետ յարաբերութիւն չունեցող անձերէն կը խնդրուի որ նշանակութիւն մը տան տեղւոյ վրայ։

Ա. Տ. ՁՈՒՆԱՅԱՆ

Գալաթիա, 10, Խալիքոր խան, Գալաթիա 10,
331 31—48

ՍԷՈՎԷՊ ՄՈՍԷՍ ՁԵԿԱՆ ՕԶԱՐԱԿ

Եէլտիզ, Կ. Պոլիս, 13 գէկա՝ 1893

Պարոնայք Հայոց և Պոլսոյ,

Կը յայտնեմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող չեմ փարձեր ընել, այլ համանման ուրիշներու փարձերուն և այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փարձել զայն մեր հիւանդանոցս մէջ, կը յայտարարեմ որ Ձ'Մորլիս ձեան իւրն, իր այդ վիճակին մէջ գիւրաբեկելով և մաքուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս պահանջուած գիտութիւնն ի վարուց անոնի հանչական է, մանաւորապէս այդ յատկոյ պարապութեան մէջ։

ՏՊ. Ս. Ս. ՄԱՂԼԻՈՒԶԵԱՆ ՓԱՇԱ
Զէքիչ Վ.Հ. Սուլթանին

ԻԼԱՆ

ԽԱՂԻՆԷի ԽԱՍՍԱՒ ՇԱՀԱՆԷ

Խաղինէի Խասսաւ ալընաճագ Քանտեա վէ Բէթիմօ սապունենուն իշխու Նիսանը բուսինին Ճշնեը չարչանպէհ կիւնի գարարը գաթիսի վիրիկեճէկինտէն թալպ օլանլարդն եէվմը մէգքիւրտ սաաթ 6տան նիհայեէթ 9ա գատար կէլմէյերի վէ Հոլանտա վէ Թրբիէսթէ վէ Մրսրը քէլէ չէքերլերինն տախի միանգամսընա պաշլանըլաճաղընտան չէրսիթ վէ մէգտարլարդը անկամագ խիթէեէնէրինն բաղար վէ չարչանպ

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԻ
1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 2/14ԻՆ

ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
20 ՍԵՊԵՄԲԵՐ 1310
ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ

Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴԱՐՈՒԹԵԱՆՑ,
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԻԴՊՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ,

ԵԷՆԻԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԷՕՑ, ՂԱԼԱԹԻԱ 771

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՒՅԹ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 1,000,000

«ՓԻՆԻՔՍ»

Հիմնեալ ի Լոնդոն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրքն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի փոխուց հատուցմանց։

618

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և մինչորդութեամբ ստորագրելոցս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց
Ղալաթիա, Կամուրջի գէմ, Քօմիսիօն խանի անկիւնը։

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԷՐԻՐ

Ցապրիգայը հիմայունալր մենսուճաթնա սարֆ օլունմագ իւզրէ միւպայա օլունաճաղը էվվելէճ իլան գըլընմըշ օլան 1,000,000 գրեչ եաթաղըտան իգմիտ ֆապրիգայը հիմայունը իչուն միւպայա օլաճագ 600,000 գրեչի ճէտիտ Անատօլը եաթաղըսընն պէչէր գրեչի ճէտիտի 4 դրչ. 30 փարայա թալիպի էօկտէսինտէ օլուպ նիսանը բուսինին 7ինճի քէնչէնպիկ կիւնինէ գատար պէչէր կիւն միւնագասը իմրա օլունարագ մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթասընա վէ 9ուճնճու ճուսա իրթէսի կիւնի 100ոէ 5 թէնգիլինէ թալիպ օլանլարդն մագամը Սէրասէրի լէվադիմաթը ումումիէ սաիրէսինէ կէլմէլերի վէ գուսուր 400,000 գրեչ եաթաղընն տասի կէրէք թօփտան վէ կէրէք բարչա բարչա միւպայասը մուգարրեր պուլունտուղունտան օլ վէճճէլէ իթասընա թալիպ օլանլարդն տասի հէման տարէրէի մէզքիւրէյէ միւրաճասթ իթմէլերի իլան օլունսուր։ Նօ. 14 3—3

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄԲՈՒՐԳ ԵՒ ՄԻԱԻՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ · 6,889,695
Տարեկան հասոյթ · 16,890,344

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բանկերութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կրպակներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

894 Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահէջ—Դէպու, Անանիատիս խան. 12, 13, 14.

COMP. RUSSE DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՒԵՏԻՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 4/16 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 5/17 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէոսի ճամբով
Դշ. 6/18 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 6/18 Սուրհանդակ դէպի Փոթ-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ. 7/19 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։

ԱԶԴ.—Մարտ 5/17, երեքշաբթի օրը Գ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւին։ 605

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՑԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՍԻԼԵԱՆ

Ն. ԲԱՌԷ ԵՒ ԸՆԿ

Մարսէյլիայէ և Պոլսոյ մէջ-կոնոնաւորպէս բանող

Աբդենի շոգենաւը ապրիլ 17ին երեկոյեան ժամ 4ին (Ը. Ե.) պիտի մեկնի Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստէն դէպ ի Նօվորոսիյսք հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն և Պաթում։

Սէրէսսոյ շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի ապրիլ 24ին։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն նաւուղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԸՐՊՈՒԼ
477 Մոմխանէ Սիթէ-Ֆրանսէ

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլ, Պորտսիդ, Մէլբուրնի և Սիդ-Նոյի մէջ-Բոնող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Բամֆէա	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէրպիս	2400
Թապոր	3000	Օսայրիս	2250
Բեանորուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Մֆինդա	2000
Օսմանլի	3000	Կասբրնի	1500
Մարիսիս	2500	Կիւլէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
847 31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվրբուլ

ՌՈԵԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ ԱՍԻՈՒԱՆՆ ՔՈՌԲՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան Անգլ. ոսկի 4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է · 35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամէն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ՁԵՂՔԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ
Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.
726 Պահէճ Դէպու, Մէյտանճիք ասքար, Ուիթալ խան։

EMULSION SCOTT

(ՍԿՈԹԻ ՕՐԱԵՐԸ)
ՄՈՐԻՒ ՁԿԸՆ ՅՈՒՏ ԻՒՂ
Իւղաձիգ ոգ չունի ապրով
Պատրաստել մեռած ՍԿՈԹԻ և ՊՕՏԻՆԻ, ի Նիւ-Եորք։

ԿԱԹԻՆ չափ ախորժահամ է
Մարդիկ ձկան համ իւղի բոլոր յատկութիւններն ունի, հրոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի
Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոշլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճոզածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը մաճառուի դիմաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
Գործակատարք ի Ն. Պոլիս, ՀԱՅՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒԻԵԼ

ՇԱՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԵԼԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՈՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ
1894 Ապրիլ 2էն սկսեալ մինչեւ 1894 Մայիս 1

(Բոլոր ՇԲԹԻ օրերէն) Ե-բոլոր եվրոպական կամուրջ ելնող շոգենաւերի մեկնումներ

ժ. Վ.		Թ.
11 40	Ենմ. Մզպ. Պէյ. Թրպ. Ենթ. Պոյմ. Ր. Հս. [Ր. Հիսարի շոգ.ին հետ պիտի հգզդ.]	39
12 45	Ենմ. Մէզ. Պէյ. Թրպ. Ենթ. Սաէն. Պոյ. Ր. Հիս. [Ր. Հս. շոգ.ին կը հաղորդակցի։	40
1 15	Ր. Ա. Գվ. Ենմ. Մզպ. Պէյ. Թրպ. Պէյզ. Բշպ. Զպր. Գնլմ. Ա. Հս. Գնտ. Օրթ. Գնտ.ի շոգենաւին հետ կը հաղորդակցի] ուր. օրերը Օրթ.է զատ Զնկ. Վնթ. Պէյլ. Գզկ. Պշք.	37
2 —	Ենմ. Մզպ. Պէօր. Թրպ. Ենթ. Պշք. (Ենթ.ի շոգենաւին կը հաղորդակցի] Ուրբ.ները Մրկ. Պոյմ. Ր. Հս. (Ր. Հս.ի շոգ.ին հետ կը հաղորդկցի։	38
2 30	Ենթ. Սաէն. Մրկ. Պոյմ. Ր. Հիս. Պէպ. Արն. Գուրբ. Օրթ. Պէշկ. բացի ուր.է։	21
2 35	Ր. Ա. Գվ. Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Պէյզ. անտի Ասիական եզերք անցնելով մինչեւ Գնտ. եկած նէմտոյցներն հանդիպելով Օրթ. Պշք. պիտի երթայ։ Գնտ.ի շոգ.ին հետ պիտի հաղորդակցի եւ ուր. օրերը Օրթ. Վնթ. Զնկլ. Պէյլ. Գզկն. Պէշիր։	18
3 15	Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենթ. Սաէն. Մրկ. Պոյմ. Ր. Հս. (Ր. Հս.ի շոգ.ին կը հաղորդակցի) Ուրբ.ները Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.	20
4 30	Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենթ. Սաէն. Մրկ. Պոյմ. Ր. Հ. Պէպ. Պշք. Պպր.ի շոգ.ին հետ կը հաղորդակցի Ուրբ.ի Արն. Գրչ. Օրթ.	40
5 45	Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Պէզ. Ենթ. Սաէն. Միր. Պոյ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օր. Պշ.	19
7 —	Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թպ. Պէզ. Բշպ. Ենմ. Կ. Գնլ. Ր. Ա. Հս. Գնտ. Ար. Զնկ. Պէյլ. Օր. Գզ. Պշ. Հս.	25
8 —	Ա. Ր. Գվ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենթ. Սաէն. Մրկ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օր. Պշք.	18
10 10	Ր. Հիս. Զնկ.	38
10 10	Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենթ. Մրկ. Ր. Հս. Արն. Օրթ. Պշք.	28

Երեկոյեան կամուրջ ելնող շոգենաւ

11 35	Ենթ. Սաէն. Մրկ. Պոյմ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.	20

Գիշերեան կամուրջ ելնող շոգենաւ

11 30	Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.	25
12 —	Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.	20
12 30	Օրթ.էն ուղ. կամուրջ բացի Ուր.է	33
12 35	Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գր. Օրթ. Պշք.	19
1 —	Պէպ. Արվ. Գրչ. Օրթ. Պշք.	25
1 35	Ր. Հիս. Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պէշք.	32
2 15	Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.	19
2 50	Օրթ.էն ուղղակի կամուրջ բացի Ուր.է	37
3 —	Պէպք. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.	21
3 35	Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.	23
4 10	Ր. Հս. Պպ. Արն. Գչ. Օթ. Պշք. Գպ. բացի Որբ.է	32
4 10	Օրթ. Պշ. էնուղղակի կամուրջ բացի Ուր.է	18
4 45	Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. Գպ.	21
5 30	Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. բացի Ուր.է	38

Առաւօտեան կամուրջ ելնող շոգենաւ

11 30	Գնտ. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գզկ.	32
11 45	Պէյզ. Բշպ. Զպզ. Գանլ. Ա. Հիս. Գանտ. Օրթ. (Գնտ. կը հաղորդկ.; Ուրբաթները բացի Օրթ.էն Վան. Զնկ. Պէյլ. Գզկ.	33
12 20	Պէպ. Գն Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գզ. Պշք. բցի Որ.է	28
1 35	Ա. Հս. Գնտ. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք.	39
12 40	Պէյզ. Բշպ. Ենթ. Գնլ. Գոյմ. Ր. Ա. Հ. Գտ. Պէպ. Արն. Զնկլ. Պէյզ. Օր. Գզկ. Իսկ. Պշ. Գապ.	23
2 —	Պէյզ. Բշպ. Զպզլ. Գնլ. Ա. Հիս. Գնտ. Օրթ. (Գնտ. կը հաղորդակցի, ուր.ները Օրթ. Վնթ. Զնկ. Պէյլ. Գզ. Պշք.	37
2 45	Գնտ. Վնք. Զնկ. Պէյ. Գզ. Իսկ. բացի Ուր.	28
3 15	Պէյզ. Բշպ. Զպզ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտ. Օրթ. Պշք. [Գնտ. շոգ.ին հետ կը հաղորդ.) Ուրբ.ները Օրթ. Վնթ. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք.	18
4 5	Բանտ. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գզ. Իսկ. բացի Ուր.է	39
4 30	Պէյզ. Բշպ. Զպզ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտ. (Գնտ.ի շոգ.ին կը հաղորդ.) Ուր.ները Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք. պիտի հանդիպի	33
5 10	Գնտ. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք. բացի Որ.է	37
7 —	Մրկ. Ր. Ա. Հս. Գնտ. Արնվ. Զնկ. Պէյլ. Օրթ. Գզկ. Իսկ. Պշք. Հնգշ. օրերը Օր. Պշ. չկայ	23
9 —	Պէյ. Բրպ. Պէյզ. Բշպ. Զպ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտ. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Իսկ.	21
10 10	Պէյզ. Գնլ. Ա. Հս. Զնկ. Պէյլ. Պշ.	20
10 20	Ա. Հս.էն ուղղակի կամուրջ	33
11 5	Գզկ.էն » » բացի Ուր.է	22
11 20	Վնք.էն » » »	19
11 55	Գզկ. Իսկ. » »	11

(Բոլոր ՇԲԹԻ օրերէն) Կամուրջէն Ե-բոլոր եվրոպական ելնող շոգենաւերի ժամերը

12 30	Պշք. Օրթ. Գրչ. Արնվ. Ր. Հիսար	32
1 15	Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. Ենթ. Բրպ. Պոյ. Մէզ. Գնտ. Պէյ. Պշ. Գ. Պէյ. Գ. Գզ. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ. ուր.ները 3.35ին։	25
3 20	Պշկ. Օրթ. Արնվ. Գնտ. բացի ուր.է	39
4 —	Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Պոյմ. Սաէն. Ենթ. Թրպ. Պէյ. Մէզ. Ենմ.	19
4 40	Պէշ. Օրթ. Գրչ. Արնվ. Գէպ. բացի Ուրբ.է	38
5 15	Իսկ. Պշք. Գզկ. Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Արնվ. Պէպ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնտ. Զպզ. Մրկ.	23
6 —	Գապ. Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. Ենթ. Պէյզ. Թրպ. Պէյ. Մէզ. Ենմ. Գզկ. ուր.	18
7 —	Պշք. Իսկ. Գզկ. Պէյլ. Զնկ. Արն. Գնտ. Ր. Հս. Պոյմ. Գնլ. Ենթ. Թրպ. Պէյ.	21
8 30	Պշք. Օրթ. Արնվ. Պէպ. Ր. Հիս. Միրկ. Ենիր. Թրպ. Պէյ. Մզպ. Ենմ.	28
9 25	Պէշ. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հիս.	38
10 —	Ր. Հս. Միրկ. Ենթ. Թրպ. Պէյ. Մէզ. Ենմ. բացի ուրբ.է	40
10 5	Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Պոյմ. Մրկ. Սաէն. Ենթ. Թրպ. Պէյ. Մէզ. Ենմ. Ուրբ.ները 10վայրկեան ետրը	37
10 45	Ր. Հս. Պոյմ. Միրկ. Սաէն. Ենիր. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենիմ. Ուրբաթները չկայ	18
11 20	Ենթ. Թրպ. Պէյ. Մէզ. Ենիմ.	38
11 40	Պէպ. Ր. Հիս. Պոյմ. Մրկ. Սաէն. Ենթ. (*)	20

(* Օրը զէշ եղած ատեն Սաէն. չկայ։

Կամուրջէն Պիւլէ ելնող շոգենաւերուն ժամերը

12 25	Կամրջ.էն ուղղ. Պէպէր	25
1 40	Ուղղ. Պէպէր	19
2 55	Ուղղ. Պէպէր	23
4 —	» » Ուր.ները Իսկ. Պէյ. Զնկլ.	32
10 35	Պշք. Օր. Գրչ. Արն. Պէպ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Մրկ. Ենթ. Բշպ. Պէյզ. բացի Ուրբաթէ	23
11 15	Գապ. Պշք. Օթ. Գրչ. Արն. Պպ. Ր. Հ. Պոյմ. Ենթ.	21
11 45	Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Գնտ-	26
12 15	Պշք. Օրթ. Գրչ. Արնվ. Պէպէր	19

Կամուրջէն Ասիական ելնող շոգենաւերուն ժամերը

1 —	Ուղղակի Ա. Հիսար	39
1 45	Պշկ. Օրթ. Պէյլ. Զէնկ. Գանտ. Ուրբաթները Շին Ր. Հիսար ելս պիտի հանդիպի	28
2 45	Իսկ. Գզկ. Պէյլ. Զնկ. Վնթ. Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Զպզ. Բշպ. Պէյզ	33
3 15	Իսկ Պէյլ. Զէնկ. Ր. Հիսար (բացի ուր.է)	32
4 15	Իսկ. Պէյլ. Զէնկ. Գզկ. Գանտ. բացի ուրբ.է	37
8 45	Պշք. Գզկ. Պէյլ. Զնկ. Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Բշպ. Պէյզ.	20
9 30	Պշք. Գզկ. Պէյլ. Զնկ. Վնթ. Գնտ. Ա. Հիս	33
10 20	Պշք. Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Զպզ. Բշպ. Պէյզ. Մէզ. Ր. Ա. Գվավաներ	39
10 30	Պէշք. Պէյլ. Զէնկ. Վանթ. Ուրբ.ները Իսկ. Գզկ. Արնվ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Մրկ. Ենթ. Վնթ. Պէզյր.	19
10 40	Իսկ. Գզկ. բացի ուրբաթէ)	25
11 —	Գպա. Պշք. Գզկ. Պէյլ. Զէնկ. Վնիր. Գնտ. Պէպ.	32
11 18	Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Զպզ. Բշպ. Պէյզ.	33
11 30	Իսկ. Գզկ. բացի Ուրբաթէ	11
12 —	Պէշք. Գզկ. Պէյլ. Զէնկ. Վանթ.	28

ԻՍԿԻԻՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իսկիւտար
11 30		11 50	
12 —		12 15	
12 30		12 45	7 —
1 —		1 20	7 30
1 30	7	1 50	8 20
2 —	8 10	2 15	9 5
2 30	8 Վոսփ.	2 50	9 50
3 —	8 50	2 45 Վոսփ.	10 20
3 15 Ֆէրպ.	9 30	3 25	10 30 Ֆէրպ
3 30	9 45 Ֆէրպ.	4 —	10 40 Գզկ.
4 15	10 20	4 35 Ֆէրպօթ	11 —
4 35 Վոսփ.	10 55 Գապ.	5 —	11 30 Ֆէրպ
4 45 Ֆէրպ.	11 — Գուզկ.	5 15 Վոսփ.	11 30 Գզկ.*
5 —	11 — Ֆէրպ.	5 35 Ֆէրպօթ	11 50
5 35	11 20	5 30	— —
6 15	12 5	6 25	12 10

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՇԲԹԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իսկիւտար
—	—	— —	— —
11 30	7 —	11 50	6 25
12 15	8 10	12 15	7 30
1 —	8 20 Վոսփ.	1 —	8 20
1 45	9 —	1 25	9 5
2 35	9 30	2 15	9 45
3 20	9 45 Ֆէրպ.	3 25	10 15
5 15 Ֆէրպօթ	10 15	2 25 Վոսփ.	10 50 Ֆէրպ.
4 —	10 40	4 30 Ֆէրպօթ	10 40
4 30	11 — Ֆէրպ.	4 30	11 30 Ֆէրպ.
4 45 Ֆէրպօթ	11 10	5 15 Վոսփ.	11 20
5 15	11 45	5 30	11 50
6 —	12 5	6 15 Ֆէրպ.	12 10

*Այս երթեւեկութիւն ուրբաթ, շաբաթ եւ տօն օրերը տեղի չպիտի ունենայ։

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

1 30	Հարէմէն Սալաճագ (բացի Ուր.է)	
4 —	» » բացի ուր.է)	
10 40	» » (բացի ուր. կիր. օրերէ)	
11 25	» » [ուր. կիր. ժ. 10.45ին	
1 —	Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ [բացի կիր.է]	
3 30	» » » [բացի Ուր.է]	
10 10	» » անտի Սալաճագ [բացի ուր. կիր. օրերէ	
11 10	» » » Սալաճագ [կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին]։	

ԻՍԿԻԻՏԱՐ ՍԻՐԲԼՃԷ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՒ ԳԱՊԱՃԱԾԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱՔԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 15	Իսկիւտարէն Գապաճաշ Սիրբէճի
4 45	Իսկիւտարէն Սիրբէճի
9 45	Իսկիւտարէն Սիրբէճի
11 —	Իսկիւտարէն Սիրբէճի
4 —	Սիրբէճիէն Իսկիւտար
5 35	Սիրբէճիէն Գապաճաշ Իսկիւտար
10 30	Սիրբէճիէն Իսկիւտար
11 30	Սիրբէճիէն Գպա. Իսկիւտար

Ծան.—Օգը միզապատ եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան։